

Keskustoimikunnan työ on lähinnä ollut valmistautumista huhtikuussa 1971 pidettäviin seuraaviin osuuskauppavaaleihin. Vaalityösuunnitelma aikatauluineen lähetettiin edustajistojen sos.-dem. ryhmille kesäkuun alussa. Paikallisten vaalitoimikuntien perustaminen aloitettiin lokakuussa ja ehdokkaiden asettaminen välittömästi tämän jälkeen.

Keskustoimikunta järjesti lokakuun aikana viisi kurssitilaisuutta osuuskauppavaalien vaalityöntekijöille. Luentoaiheina kursseilla olivat mm. käytännön vaalityö, uusi vaalijärjestys, puolueen osuuskauppapoliittinen ohjelma sekä OTK:n ja KK:n uusi työnjako.

Ammattiyhdistystoimikunnan puheenjohtajana on toiminut Olavi Lindblom, varapuheenjohtajana Unto Niemi, 24.6.1970 alkaen sihteerinä Esko Suikkanen sekä muina toimikunnan jäseninä Kai Ritala, Maunu Alppinen, Toivo Anttila, Ahti Fredriksson, Juhani Hietanen, Aarne Koskinen, Mikko Laaksonen, Sulo Maanonen, Lauri Vilponiemi, Eero Lehtonen sekä 15.9.1970 alkaen Eero Lilja ja Erkki Korhonen.

Ay-toimikunnan tärkeimpänä tehtävänä menneen toimintakauden aikana on ollut organisaation luominen ammattiyhdistyskenttään.

Varsinaiseen luomistyöhön päästiin käsiksi vasta valtiollisten vaalien jälkeen.

Organisoimistyössä on jo ohitettu piiri- ja kunnallisjärjestöperaras, varsinainen työpaikkaorganisaatiokin on suuressa määrin valmiina, ja työ jatkuu edelleen.

Toisaalta puolueen Ay-toimikuntaa on suuressa määrin työllistänyt vielä kesken olevat ay-liikkeen yhdentymiskysymykset.

Puoluetoimikunta palkkasi ns. ay-toimitsijoiksi Matti Mansikan 1.10.1970 alkaen ja Risto Savolaisen 12.10.1970 alkaen.

Järjestö- ja koulutusasiain toimikuntaan ovat kuuluneet puheenjohtajana Kalevi Sorsa, sihteerinä Jaakko Kuusela sekä muina jäseninä Anssi Karkinen, Raili Ruusala, Urpu Vihavainen, Klaus Mäkelä, Pertti Paasio, Matti Mansikka, Jussi Pikkusaari, Kauko Saastamoinen, Ilpo Rossi, Paavo Lipponen, Pertti Hyvönen, Martti Koivisto, Emil Strand, Matti Laine ja Veikko Oittinen.

Urheilutoimikuntaan ovat kuuluneet puheenjohtajana Vilho Halme ja muina jäseninä Valde Nevalainen, Pentti Anttila, Kalervo Tuominen, Oiva Eloranta, Sakari Montonen, Tapio Leväaho, Hilikka Kujala, Toni Bärlund, Pentti Heinonen, Väinö Soininen ja Jaakko Kuusela.

Kansainvälisten asiain toimikuntaan ovat kuuluneet puheenjohtajana Kalevi Sorsa, sihteerinä Paavo Lipponen sekä jäseninä Osmo Apunen, Pauli Burman, Ahti Fredriksson, Olavi Hurri, Pekka Kuusi, Lars Lindeman,

Olavi Lindblom, Seppo Lindblom, Jussi Linnamo, Rafael Paasio, L.A. Puntila, Helvi Saarinen ja Ulf Sundqvist.

Tutkimusosasto

Toiminta

Tutkimusosaston toiminta tapahtuu toisaalta toimiston palkatun työvoiman, toisaalta eri alojen asiantuntijoista kokoonpantujen työryhmien työnä. Työryhmät ovat puoluetoimikunnan nimeämiä ja sen apuelimiä. Niiden jäsenet eivät saa työstään korvausta.

Alkuvuodesta tutkimusosasto keskittyi Turun puoluekokouksessa hyväksyttyjen ohjelmien toteuttamistyöhön tekemällä valmisteltuja esityksiä sekä puoluetoimikunnalle että eduskunta- ja hallitusryhmälle. Loppuvuoden puolella nimettiin runsaasti uusia työryhmiä, jotka ryhtyivät valmistelemaan tulevan puoluekokouksen ohjelmallisia esityksiä ja tekivät myös runsaasti esityksiä päätöksenteon perustaksi jo edellä mainituille päätettäville elimille.

Henkilökunta

Osastolla toimi kertomusvuoden aikana palkallisia työntekijöitä osaston vastaava Unto Niemi, tutkimussihteerit Pekka J. Korvenheimo ja Paavo Lipponen sekä osastos sihteeri Helvi Ollikainen 31.5. saakka ja osastoapulainen Airi Korhonen koko vuoden. Osastolle nimitettiin 1.11. lähtien tutkimussihteeriksi Harri Ruuttu.

Työryhmät ja jaostot

Aluepoliittinen jaosto: pj. Seppo Lindblom, jäsenet Olavi Kallio, Matti Ahde, Keijo Suksi, Valde Nevalainen, Risto Tienari, Viljo Virtanen, Margit Eskman, Lauri Nordberg ja Lars Lindeman.

Asuntopoliittinen jaosto: pj. Jorma Aaltonen, siht. Pekka Koivusalo, jäsenet Pertti Paasio, Ilkka Sumu, Paavo Alanen, Pekka Alanen, Hannu Laakso, Uolevi Lampinen, Tyyne Paasivuori, Lyyli Aalto, Uolevi Itkonen, Antti Pelkola, Juhani Pitkänen, Teuvo Lindström ja Väinö Vilponiemi.

Budjetti- ja lakitekkinen jaosto: pj. Keijo Liinamaa, jäsenet Jussi Linnamo, Paul Paavela, Olavi Heinonen, Pentti Laaksonen, Pekka Pit-sinki, Antti Kivivuori, Kalevi Sorsa, Valdemar Sandelin, Unto Niemi ja Rafael Paasio.

Eläkepoliittinen jaosto: pj. Paavo Tiilikainen, siht. Pauli Toivonen, jäsenet Erkki Lassinen, Juhani Jäntti, Taisto Laakso, Seija Karkinen, Tyyne Paasivuori, Eero Salo, Jaakko Riikonen, Kauno Liukkonen,

Veikko Jylhä, Heikki Helkavuori, Viljo Ripatti, Aaro Kärkkäinen, Svea Degerman, Pekka Kuusi, Sulo Hostila, Martti Arkko, Sylvi Siltanen ja Onni Hiltunen.

Kansainvälisen taloudellisen yhteistyön jaosto: pj. Jussi Linna-
mo, siht. Kaj Bärlund, jäsenet Alec Aalto, Teuvo Airas, Mauno Koivis-
to, Pekka Korpinen, Pekka J. Korvenheimo, Jermu Laine, Seppo Lindblom,
Pekka Morri, Heikki Oksanen, Rainer Partanen, Antti-Veikko Perheentupa,
Eero Piimies, Eero Rantala, Simo Saari, Olavi Salonen ja Erkki Tuomi-
oja.

Kansaneläkelaitos-työryhmä: pj. Ilmo Paananen, siht. Seppo Mikko-
la, jäsenet Kauno Liukkonen, Antti-Veikko Perheentupa, Paavo Tiilikai-
nen, Osmo Kaipainen, Juhani Jäntti, Altti Aurela, Esko Niskanen ja Tuu-
likki Alkio.

Kehitysmaapoliittinen jaosto: pj. Osmo Apunen, siht. Olli Paunu,
jäsenet Jaakko Iloniemi, Seppo Halminen, Jaakko Kalela, Kari Karanko,
Timo Konstari, Erkki Liikanen, Raimo Lintonen, Ilpo Manninen, Asko
Mattila, Ilkka Ristimäki, Helvi Saarinen, Antero Tuominen ja Erkki
Tuomioja.

Kirkon ja valtion hallintosuhteita käsittelevä jaosto: pj. Antti-
Veikko Perheentupa, siht. Juhani Simojoki, jäsenet Sakari Knuuttila,
Pekka Palho, Ilkka Taipale, Olavi Saarinen, Lars D. Eriksson, Ilkka
Saraviita ja Yrjö J. Virtanen

Koulutuspoliittisen työryhmän työjaosto: pj. Matti Louekoski,
siht. Marja-Liisa Anttalainen, jäsenet Inkeri Airola, Jaakko Blomberg,
Yrjö-Paavo Häyrynen, Esko Kantas, Marianne Laxén, Veli Lehtinen, Erkki
Liikanen, Seppo Naumanen, Rainer Partanen, Jussi Pikkusaari, Ilpo Ros-
si, Reijo Virtanen, Erkki Äärynen, Ulf Sundqvist ja Kalevi Nikki.

Esikoulujaosto: pj. Inkeri Airola, jäsenet Arja Jussila, Esko
Kangas, Alli Lahtinen, Pertti Paasio, Eira Perheentupa, Erkki Tuomioja
ja Liisa Vasama.

I_asteen koulutuksen jaosto: pj. Esko Kangas, Inkeri Airola, Mee-
ri Kalavainen, Pentti Lahti, Elias Niskanen, Ilpo Rossi, Paavo Ruuhi-
järvi, Pentti Torn, Jorma Westlund ja Erkki Äärynen.

II_asteen koulutuksen jaosto: pj. Reijo Virtanen, jäsenet Jan Furs-
tenborg, Meeri Kalavainen, Olavi Ketonen, Tellervo Koivisto, Pentti
Lahti, Marianne Laxén, Veli Lehtinen, Erkki Liikanen, Paavo Ruuhijärvi,
Aarre Salonen, Erkki Tuomioja, Pentti Torn ja Erkki Äärynen.

III asteen koulutuksen jaosto: pj. Seppo Naumanen, jäsenet Markus Aaltonen, Jaakko Blomberg, Ari Kekkinen, Olavi Ketonen, Martti Koivisto, Kari Lehtola, Reijo Lindholm, Heikki Mäenpää, Rainer Partanen, L.A. Puntila, Matti Sarmela, Rauno Viemerö, Reijo Virtanen ja Pentti Väänänen.

Aikuiskasvatusjaosto: pj. Jussi Pikkusaari, jäsenet Marja-Liisa Anttalainen, Svea Degerman, Olavi Hurri, Meeri Kalavainen, Ari Kekkinen, Paavo Kuosmanen, Lasse Leander, Veli Lehtinen, Juhani Luhtanen, Heikki Mäenpää, Jouko Möttönen, Kalevi Pihanurmi, Kari Piimies, L.A. Puntila, Holger Qvick, Veikko O. Veilahti ja Rauno Viemerö.

Koulutusideologiajaosto: Pj. Marianne Laxén, jäsenet Markus Aaltonen, Jaakko Blomberg, Jan Furstenborg, Olavi Hurri, Yrjö-Paavo Häyrynen, Rafael Kontula, Paavo Kuosmanen, Erkki Liikanen, Juhani Manninen, Pertti Paasio, Ilpo Rossi, Veikko O. Veilahti ja Jorma Westlund.

Luonnonhoidon jaosto: pj. Väinö O. Mäkinen, siht. Pentti Väisänen, jäsenet Pertti Erhiö, Hannes Ignatius, I.J. Kolamo, Tellervo Koivisto, Klas Ivars, Olli Ojala, Matti Ollikainen, Väinö J. Syväniemi, Erkki Wiksten, Uki Voutilainen.

Maatalouspoliittinen jaosto: pj. Antti Halme, jäsenet Olavi Salonen, Pentti Viita, Hannes Tiainen, Leo Happonen, Eino Kangas, Margit Eskman, Eino Kalkkinen ja Pekka Morri.

Metsäpoliittinen jaosto: pj. Lasse Hellman, siht. Pentti A. Ritonniemi, jäsenet Valde Nevalainen, Uki Voutilainen, Osmo Varsta, Onni Oksanen, Maunu Ihalainen, Eino O. Kangas ja Juhani Hietanen.

Mustalaisasiain työryhmä: pj. Esko Niskanen, siht. Aimo Kairamo, jäsenet Jacob Söderman, Kari Huttunen, Jukka Åkerlund, Ulla Suhonen ja Reima Nikkinen.

Oikeusturvapoliittinen jaosto: pj. Jacob Söderman, siht. Matti Ollikainen, jäsenet Klaus Mäkelä, Kalevi Vatanen, Alli Lahtinen, Ilkka Taipale, Valtteri Joru, Sinikka Luja, Olavi Heinonen, Lars D. Eriksson, Seppo Toiviainen, Esko Niskanen, Risto Jaakkola, Tuomo Huuhtanen ja Jyrki Tala.

Perhepolitiikan jaosto: pj. Antero Peräläinen, siht. Leenamaija Sandström, jäsenet Leena Simonen, Taimi Rinne-Virolainen, Ritva Majuri, Ilpo Rossi, Helvi Saarinen, Seija Karkinen, Marianne Laxén, Sinikka Luja, Liisa Vasama ja Margaretha Mickwitz.

Perustuslakiuudistuksen jaosto: pj. Antero Jyränki, siht. Jacob Söderman, jäsenet Pauli Burman, Lars D. Eriksson, Esko Niskanen, Ilkka Saraviita, Eino Sirén, Väinö Vilponiemi, Leo Kohtala, Jaakko Hyvönen ja Pekka J. Korvenheimo.

Pohjoismaainen jaosto: pj. L.A. Puntila, siht. Kaj Laxén, jäsenet Svea Degerman, Rolf Ekman, Ahti Fredriksson, Ralf Friberg, Veikko Karsma, Risto Laakkonen, Bror Lillqvist, Lars Lindeman, Jussi Linnamo, Pentti Lumme, Antti-Veikko Perheentupa, Helvi Saarinen, Sylvi Siltanen ja Yrsa Stenius.

Puolustuspoliittinen jaosto: pj. Ralf Friberg, siht. Matti Wuori, jäsenet Reino Breilin, Lars D. Eriksson, Antti Halme, Antero Jyränki, Sakari Knuuttila, Reijo Käkälä, Pentti Laine, Eeli Lepistö, Valde Nevalainen, Arvo Salo, Lauri Sivonen, Ilkka Taipale ja Pekka J. Korvenheimo.

Rintamamiespoliittinen jaosto: pj. Valde Nevalainen, jäsenet Yrjö J. Virtanen, Tyko V. Hämäläinen, Aimo Pönniö, Ensi Niinivirta, Eero Salo, Valdemar Sandelin ja Martti Åberg.

Saamelaisasiain jaosto: Olavi Kallio, Matti Sverloff, Pekka Lukkarinen ja Martti Ristimäki.

Sosiaalihuollon jaosto: pj. Jaakko Tuomi, siht. Kaarina Suonio, jäsenet Henry Dahlberg, Heikki Helminen, Juhani Jäntti, Sakari Kallio, Alli Lahtinen, Lauri Laitinen, Antti-Veikko Perheentupa, Matti Savola, Kalevi Vatanen ja Sulo Hostila.

Terveystieteiden jaosto: pj. Osmo Kaipainen, siht. Kari Puro, jäsenet Jeddi Hasan, Pentti Miettinen, Mikko Niemi, Ilmo Paananen, Antero Peräläinen, Olavi Suihko, Ilkka Taipale, Kalevi Vatanen, Jorma Palo, Kimmo Leppo, Ritva Löyttyniemi, Terttu Kolivuori, Olli Ojala, Sirkka Vuorela, Pekka Raivio, Kari Hemminki, Sirkka-Liisa Nieminen ja Sylvi Siltanen.

Turvallisuuspoliittinen jaosto: pj. Pauli Burman, siht. Tuomi Tirkkonen, jäsenet Bo Ahlfors, Osmo Apunen, Jaakko Blomberg, Jorma Cantell, Kaarlo af Heurlin, Jorma Kalela, Pekka J. Korvenheimo, Antti Kulmala, Pekka Kuusi, Raimo Lintonen, L.A. Puntila, Martti Ruohonen, U.G. Seppäläinen, Taito Toivonen ja Olli Vehviläinen.

Työsuhteiden jaosto: pj. Maunu Alppinen, siht. Ari Kekkinen, jäsenet Taimi Rinne-Virolainen, Paavo J. Paavola, Lauri Havia, Jan Furstenberg, Taisto Teräs, Risto Laakkonen, Kauno Liukkonen, Eero Salo, Olavi Aarnio ja Valdemar Sandelin.

Vakuutusasiain jaosto: pj. Altti Aurela, siht. Seppo Mikkola, jäsenet Kalervo Peitsalo, Kalle Matilainen, Risto Tainio, Viljo Ripatti, Ilkka Sumu, Heikki Helkavuori ja Helvi Saarinen.

Veropoliittinen jaosto: pj. Niilo Kumén, siht. Reino Oksava, jäsenet Tarmo Kivilaakso, Onni Turtiainen, Margit Eskman, Aarno Varheenmaa, Erkki Canth ja Paavo J. Paavola.

Väliportaan hallintoa selvittelevä jaosto: pj. Martti Viitanen, siht. Matti Louekoski ja Klas Ivars sekä jäsenet Kaarlo Pitsinki, Jorma Tuominen, Viljo Virtanen, Jussi Linnamo, Väinö O. Mäkinen, Antti Koskinen, Aulis Pöyhönen, Mauno Kangasniemi ja Keijo Laine.

Yhdyskuntasuunnittelun jaosto: pj. Uolevi Itkonen, jäsenet A.K. Leskinen, Ilkka Sumu, Sulo Savolainen, Tapani Jatkola, Kirsti Nordin, Lauri Nordberg, Leif Sundström, Ylermi Runko, Risto Laitila, Jaakko Salonen, Asko Salokorpi, Juhani Hämeri, Tuomo Huuhtanen.

Yrittäjätoiminnan edellytyksiä selvittelevä jaosto: pj. Veikko Vuorikari, siht. Jarmo Pauni, jäsenet Aarre Geijer, Unto Lund, Reijo Levämäki, Veikko Valkama, Ville Tikkanen, Mauno Kangasniemi, Onni Jaatinen ja Unto Juortti.

Yritysdemokratian jaosto: pj. Mikko Laaksonen, siht. Veli Lehtinen, jäsenet Niilo Koljonen, Svea Degerman, Markku Pohjola, Kari Vähätalo, Leo Uotila, Ari Kekkinen, Erkki Raatikainen, Hanni Henriksson, Liisa Vasama, Esko Suikkanen, Elis Makkonen, Seppo Randell ja Sylvi Siltanen.

Kuluttajapoliittinen jaosto: pj. Veikko Oittinen, siht. Eero Ollikainen, jäsenet Hulda Böhling, Sinikka Luja, Sirkka Räikkönen, Olli Ojala, Martti Vasama ja Pekka Kuoppala.

5. Puoluetoimisto

Puoluesihteerinä toimi Kalevi Sorsa, Järjestöosaston päällikkönä oli Anssi Karkinen 31.3. saakka ja 1.6. alkaen Unto Niemi, taloudenhoitajana Pentti Ketola ja toimistopäällikkönä Maunu Ihalainen 1.6. alkaen. Tiedotussihteerinä toimi Jaakko Turkka 28.2. saakka, josta lähtien Pekka J. Korvenheimo syyskuun loppuun ja joulukuun alusta Seppo Tikka. Toimistosihteerinä toimi Helinä Halava, pääkirjanpitäjänä Maire Tommola ja kassanhoitajana Pirjo Elo.

III. EDUSKUNTAVAALIT

Vuoden 1970 eduskuntavaalit suoritettiin ensimmäisen kerran uusitun vaalilain puitteissa. Oleellisimmat muutokset koskivat ääni-oikeusikärajan pudottamista 21 vuodesta 20 vuoteen sekä ennakoäänestyksen käyttöön ottamista.

Vaikka ennakoäänestäneiden lukumäärä ei noussutkaan niin korkeaksi, kuin alunperin oli odotettu, osoittautui se kuitenkin huomattavasti vilkkaammaksi verrattuna aikaisemmin käytössä olleeseen oteäänestykseen. Ennakoäänestäneitä oli kaikkiaan 170.228, mikä on 6,7 % kaikista äänioikeutetuista.

Vaalit eivät olleet sosialidemokraateille niin tulokselliset kuin vuoden 1966 vaalit. Absoluuttinen äänimäärän vähennys oli runsaat 50.000. Sosialidemokraatit menettivät kolme kansanedustajapaikkaa, yhden Helsingin vaalipiirissä, yhden Turun et. vaalipiirissä ja yhden Pohjois-Karjalan vaalipiirissä.

Voitokkain puolue oli Suomen Maaseudun Puolue, joka lisäsi kansanedustajalukumääränsä yhdestä 18:aan.

Toinen huomattava muutos eduskunnan kokoonpanossa oli sen muuttuminen selvästi oikeistoenemmistöiseksi numeroin 112 - 88. Tähän vaikutti oleellisesti TPSL:n putkaminen eduskunnasta kokonaan sekä SKDL:n vaalitappio.

Eduskunnan kokoonpanossa tapahtui muutenkin melkoinen muutos, sillä kokonaista 89 uutta kansanedustajaa valittiin v. 1970 vaaleissa. Tosin osa entisistä kansanedustajista ei enää ollut asettunut ehdokkaaksi. Muutos myös sosialidemokraattisessa eduskuntaryhmässä oli suuri, sillä ryhmään tuli 17 uutta edustajaa, joten vaihdos oli 32,7 %.

Lisää numerollista tietoa vaalin tuloksesta saadaan liitteinä olevista taulukoista. (Liitteet n:ot 3 ja 4.)

IV. JÄRJESTÖTOIMINTA

1. Yleistä

Puolueen järjestö- ja kenttätöön organisointi on tapahtunut puoluetöimiston järjestöosastolta käsin. Osaston henkilökunnan kokoonpanossa on tapahtunut vuoden aikana muutoksia. Osaston päällikkönä toimi 31.3. saakka Anssi Karkinen ja 1.6. lähtien Unto Niemi. Jaostosihteereinä ovat toimineet Yrjö J. Virtanen ja Reino Kanerva edellisen hoitaessa yhteydet puoluetöimiston ja järjestöjen kesken ja jälkimmäisen yhdysmiesverkoston hoitoon liittyvät kysymykset. Maaseutusihteerinä toimi 31.5. saakka Maunu Ihalainen, minkä jälkeen tehtävää on hoitanut sivutoimisena Antti Halme. Kunnallisasiansihteerinä on toiminut Keijo Laine ja koulutussihteerinä Jaakko Kuusela. Osuuskauppasihteerinä on toiminut Martti Åberg ja ammattiyhdistyssihteerinä Esko Suikkanen.

Osaston toiminta keskittyi syksyn toimintaohjelmien toteuttamiseen kentällä, kirkollis- ja o-vaalien valmisteluun ja organisointiin.

Syksyn toimintaohjelmasta mainittakoon mm. jäsenhankintakampanja, joka on ajoitettu kestävään v:n 1971 loppuun välillä toteutettavine jäsenhuoltokampanjoinneen ja työväenlehdistön hankintakampanjat: sosialidemokraattisen T-lehdistön oma ja yhteinen työväenlehtien levikkikampanja. Syksyllä 1970 alkoi myös Kansainvälisen Solidaarisuushaston toiminta. Niin ikään pyrittiin tehostamaan puolueen koulutus-toimintaa, jonka perusaineiston on muodostanut yhdessä Työväen Sivistysliiton kanssa toimitettu "Politiikan peruskoulu"-niminen kirjekurssi.

2. Valistus- ja opintotoiminta

Kurssi- ja valistustoiminta

Puoluetöimisto järjesti kertomusvuoden aikana kaksi huomattavampaa kurssia. Toinen järjestettiin Rönnebergan kurssikeskuksessa Lidingössä 29.3. - 3.4. välisenä aikana. Kurssi käsitteli järjestötoiminnan kehittämistä. Toinen, Politiikka tänään -kurssi, järjestettiin yhdessä Työväen Akatemian kanssa 13. - 18.9. Molempien kurssien osanottajien taso oli hyvä.

Eri toimintakampanjoiden yhteydessä järjestettiin toista kymmentä erilaista seminaaria. Syyskaudella aloitettiin valtuustoryhmien puheenjohtajien koulutus.

Piirien toimesta järjestettiin erilaatuista koulutusta lähinnä viikonloppukurssien muodossa. Näiden suunnittelussa ja toteutuksessa oli puoluetöimisto mukana.

Tämän lisäksi ovat puolueen toimitsijat tunnollisesti tehneet valistusmatkoja piirien alueella.

Opintokerhotoiminta

Puoluen piiristä oli opintokaudeksi -69 - 70 TSL:oon ilmoitettu 397 opintokerhoa, näistä sai valtionapua 335 kerhoa.

Sos.-dem. Naisten Keskusliitolla oli opintokerhoja 277, joista valtionavun piirissä 260.

Ruotsalaisen Työväenliiton piirissä toimi 50 opintokerhoa. Nämä kaikki saivat valtionapua.

Opintokerhotoiminnan piirissä oli kertomusvuonna yhteensä 6360 puoluetoveria.

Puolue valmisti yhdessä TSL:n kanssa opintoaineiston nimeltä "Politiikan Peruskoulu".

3. Tiedotustoiminta

Puolueen tiedotustoiminta keskittyi vuoden 1970 alkupuoliskolla eduskuntavaalitaisteluun. Puolue julkaisi eri kohderyhmille tarkoitettuja esitteitä, joissa esiteltiin sosialidemokratian vaaliteemat ja tavoitteet. Niin ikään lähetettiin piireille ja perusosastoille vaalimainokset sekä muuta vaaleihin liittyvää materiaalia.

Perusjärjestöille, kunnallisvaltuutetuille ja yhdysmiehille lähetettiin puolue toimiston offsetilla painettua tiedotuslehtistä "SDP tänään" sekä monistettua materiaalia ajankohtaisista tapahtumista.

Puolue toimikunnan kokouksista lähetettiin luottamuksellinen tiedotusmoniste seuraavasti: Puolue toimikunta, puolue neuvosto, valtioneuvoston sos.-dem. jäsenet, piiritoimikuntien puheenjohtajat, piirisihteerit, kunnallisjärjestöjen päätoimiset sihteerit, T-lehtien päätoimittajat ja puolue toimiston toimitsijat.

Syksyllä 1970 valmistui jäsenhankintakampanjaan tarkoitettu SDP:n esittelyprosyry.

Puolueen tiedotustoiminta organisoitiin vuoden 1970 aikana uudelleen, jolloin tiedotustoiminnan avuksi perustettiin työryhmiä.

4. Toimitsijapäivät

Piirisihteerien ja toimitsijojen yhteisiä neuvottelutilaisuuksia järjestettiin neljä eri kertaa, joista vaalivalmisteluja koskeva tammikuussa ja vaalituloksia ja poliittista tilannetta tarkasteleva huhtikuussa. Elokuussa kokoonnuttiin Väinö Voionmaan Opistolle laatimaan tulevan toimintakauden työohjelmaa ja marraskuussa ammattiyhdistystoiminnan merkeissä.

Piirisihteereillä oli lisäksi yhteinen kokoontuminen puolue neuvoston kokousten yhteydessä.

5. Matka-asiamiehet

Puolueen palveluksessa oli matka-asiamiehinä kertomusvuonna Martti Aberg, Onni Hyvönen 1.8. saakka, Veikko Latva ja Ahti Kursukangas 1.8. lähtien.

Tämän lisäksi puolueen toimitsijoita on ollut sijoitettuna seuraavasti: Ahti Kursukangas Lapin piirissä 31.7. saakka, Aarre Kari Vaasan ja Keski-Suomen piirien alueella ja Veikko Kärkkäinen Pohjois-Karjalan piirissä 31.7. saakka.

6. Piirijärjestöt

Piirijärjestöjä Suomen Ruotsalainen Työväenliitto mukaan luettuna on ollut 16.

Piirisihteereinä ovat toimineet Aulis Leppänen (Helsingin piiri), Kauko Tapaninen (Uudenmaan piiri), Aarno Lindeqvist (Turun et. piiri), Tauno Kallio (Satakunnan piiri), Kyösti Helin ja 1.10. alkaen vakinaisena Pauli Ilanen (Etelä-Hämeen piiri), Eero Lindholm (Hämeen pohj. piiri), Mauno Hirvisaari (Kymen piiri), Aaro Airas (Mikkelin piiri), Keijo Suksi ja 1.9. alkaen vakinaisena Onni Hyvönen (Kuopion piiri), Pauli Kinnunen ja 1.10. alkaen Matti Mikkonen (Pohjois-Karjalan piiri), Kauko Saastamoinen (Keski-Suomen piiri), Eeli Lepistö, 18.6. alkaen vakinaisena Seppo Huhtanen ja 21.9. lähtien viransijaisena Aarre Kari (Vaasan piiri), Teuvo Kunninen (Oulun piiri), Leevi Kovalainen (Kajaanin piiri), Martti Ristimäki (Lapin piiri), Kaj Laxén ja 1.10. alkaen Alf-Erik Helsing (Ruotsalainen Työväenliitto).

7. Puolueen järjestöt

V. 1970 aikana perustetut yhdistykset:

27/1	Soukan alueen Sosialidemokraatit	Uudenmaan 1.
12/2	Uudenkaupungin Sos.-dem. Kolmonen	Turun 1. etel.
"	Seinäjoen Rautatieläisten Sd. Yhd.	Vaasan 1.
26/3	Tampereen Kiinteistöalan Sosialid.	Hämeen 1. pohj.
"	Kajaanin Sos.-dem. Yhdistys	Kajaani
5/5	Harjavallan Sos.-dem. Naiset	Satakunta
"	Karkkilan Sos.-dem. Naiskerho	Uudenmaan 1.
29/5	H:gin Kuorma-Autoilijain Sd. Yhd.	Helsinki
"	Hakunilan Sosialidemokraatit	Uusimaa
"	Turun Sosialidemokraattinen Voima	Turun 1. etel.
"	Tampereen Tekniikanopiskelijain Sd. Yhd.	Hämeen 1. pohj.
16/6	Kalannin Sosialidemokraatit	Turun 1. etel.
"	Kuusjoen Sosialidemokraatit	-"-
"	Pöytyän Sosialidemokraatit	-"-
"	Turun Akateeminen Sd. Yhd.	-"-

16/6	Varppeenseudun Sosialidemokraatit	Turun l. etel.
27/7	Penttilän Työväenyhdistys	Pohjois-Karjalan
18/8	Savonlinnan Sd. Kunnallisj.	Mikkelin l.
"	Porvoon Sos.-dem. Kunnallisjärj.	Uudenmaan l.
16/10	Sos.-dem. Puolueen Orimattilan Kj.	-"-
4/11	Keravan Sosialistikilta	-"-
13/11	Laajasalon Sosialidemokraatit	Helsinki
26/11	Tammelan Sosialid. Yhd.	Hämeen l. etel.

V. 1970 lakkautetut yhdistykset

27/1	Tyrvään Rautaniemen Ty	Hämeen l. etel.
13/3	Enson Työväenyhdistys	Kymen l.
3/4	Kalliosuon Sd. Kerho	Kuopion l.
4/6	Mäntyluodon Sd. Työväenyhdistys	Satakunta
17/6	Lapinlahden Työväenyhdistys	Mikkelin l.
6/10	Paistjärven Työväenyhdistys	-"-
4/11	Leppävirran Kk:n Työväenyhdistys	Kuopion l.

Kertomusvuoden päättyessä oli puolueessa 1.360 yhdistystä, joista ruotsinkielisiä 54 sekä 175 kunnallisjärjestöä, joista 7 ruotsinkielistä.

V. PUOLUEEN LEHDISTÖ JA JULKAISUTOIMINTA

1. Sosialidemokraattiset sanomalehdet

Kertomusvuoden aikana sosialidemokraattisten päivälehtien lukumäärässä ei tapahtunut muutoksia. Sen sijaan jouduttiin kahdessa tapauksessa muuttamaan ilmestymiskertoja. Joensuussa ilmestyvä Pohjois-Karjala palautui takaisin 3-päiväiseksi ja samoin jouduttiin Porissa ilmestyvän Uuden Ajan ilmestymiskertoja supistamaan 1.1.70 lukien kolmeksi kerraksi viikossa. Näin ollen kertomusvuoden aikana vain puolueen pää-äänenkannattaja Suomen Sosialidemokraatti ilmestyi seitsemän kertaa viikossa. Kuusipäiväisiä lehtiä olivat edelleen Kansan Lehti, Eteenpäin ja Hämeen Kansa. Saimaan Sanomat ja Turun Päivälehti ilmestyivät viisi kertaa viikossa, Pohjanmaan Kansa neljä kertaa ja Pohjolan Työ kolme kertaa. Ruotsinkielinen lehtemme Svenska Demokraten ilmestyi kaksi kertaa viikossa.

Sanomalehtien toimituksissa tapahtui vuoden aikana tavanomaisia muutoksia, mutta nämä muutokset eivät ulottuneet päätoimittaja vakanssin hoitamiseen kuin kahdessa tapauksessa. Reino Kaatosen tilalle Saimaan Sanomien päätoimittajaksi valittiin 15.6.70 Jouko Erkkola ja Svenska Demokratenin päätoimittajaksi tuli Lars Lindemanin tilalle 1.9.70 Kaj Laxén. Muiden lehtien osalta päätoimittajina toimivat entiset eli: Pauli Burman (Suomen Sosialidemokraatti), Vilho Halme (Kansan Lehti), Holger Salokangas (Eteenpäin), Heikki Nurmi (Hämeen Kansa), Arvo Pohjanhovi (Pohjanmaan Kansa), Sakari Tahvanainen (Pohjois-Karjala), Kaarlo Haapanen (Pohjolan Työ), Aarne Keskitalo (Turun Päivälehti) ja Leo Nyberg (Uusi Aika).

2. Lehtiliikkeiden taloudellinen kehitys

Kun vertaa kuluneen vuoden vastaavia numeroita edelliseen vuoteen, joka oli todellakin sotavuosien jälkeen ehkä vaikein lehtiemme taloudellisessa kehityksessä, lupaavat kuluneen vuoden toimintanumerot jo jonkin verran parempaa tulevaisuutta. Suotuisaa kehitystä osoittavat mm. tappiolukujen supistumiset lähes kolmanneksella edelliseen vuoteen verraten, investointien, lähinnä konehankintojen huomattava lisääntymisen vastapainona vieraan pääoman lisääntymiselle sekä liikevaihdon etä ilmoitustulosten varsin merkitsevä nousu.

3. Merkitsevimmät uudistukset

Kertomusvuoden aikana jäsenliikkeiden yhteiset investoinnit edustavat pyöreän luvun kahta miljoonaa markkaa. Huomattavimmat uudistuk-

sista ovat Pohjolan Työn uuden kirjapainotalon valmistuminen Ouluun ja Eteenpäin-lehden varsin radikaalia uudistusta edustava offset-sanomalehtirotatation hankinta apukoneineen ja sen vaatimine kirjapaino- ja toimitustilojen uusimisineen. Uusia konehankintoja suoritettiin myös muiden kirjapainojen osalta. Mainittava on myös Turun Päivälehden uuden kirjapaino- ja toimitalon rakennustöiden aloittaminen vuoden alkupuolella ja Oy Kehityksen toimitalon täysremontti n. 500.000 mk kustannuksineen. On selvää, että näin huomattavia uudistuksia voidaan suorittaa vain vieraan pääoman turvin. Se merkitsee korko- ja pääomarasitusten huomattavaa lisääntymistä, mikä jo muuten näkyy kertomusvuodenkin tilitapahtumissa. Mutta toisaalta vain aikaa ja ajan vaatimuksia seuraamalla voidaan lehdistömme tulevaisuuden edellytykset kovassa kilpailussa turvata.

4. Yhteiskunnan tukitoimenpiteet

Puolueen taholta voitiin kertomusvuonna irroittaa ns. puoluetuesta lehtiemme tukemiseen hieman enemmän kuin edellisenä vuonna. Puolueemme aloitteesta ja "hallitusrintaman" myötävaikutuksella on valtion vuoden 1971 talousarvioon merkitty 7,5 milj. markan määräraha, joka valtioneuvoston toimesta jaetaan taloudellisissa vaikeuksissa olevien lehtiliikkeiden kuljetus- ja jakelukustannusten lievittämiseksi. Toinen merkitsevä joskin vähemmän arvoinen yhteiskunnan tuki on kuluvan vuoden valtion talousarvioon otettu yhden milj. markan määräraha, joka tulee käytettäväksi tietotoimistojen kautta telex- ja puhelinmaksujen osakorvaukseen.

Kertomusvuonna aloitettu sosialidemokraattisten lehtien levikkikampanja puolueen kentässä ja ammattiyhdistysliikkeessä jatkuu edelleen ja siitä odotetaan myönteisiä tuloksia.

5. Kansainvälinen yhteistyö

IFSDP:n (sosialidemokraattisten lehtijärjestöjen kansainvälinen liitto) yleinen kokous pidettiin kesäkuun 23-26 päivinä Helsingörissä Tanskassa. Tällä kertaa oli kokouksen osanotto varsin runsas. Edustettuina olivat kaikkien pohjoismaiden lehtijärjestöjen lisäksi Belgian, Hollannin, Saksan ja Itävallan lehtijärjestöt. Mainittakoon, että myös Israel oli lähettänyt edustajansa konferenssiin. Osanottajien lukumäärä nousi toiselle sadalle. Suomen T-lehdistön edustus oli tällä kertaa vahvempi kuin aikaisemmin. Työväenlehdistö r.y:tä mainitussa konferenssissa edustivat toimitusjohtajat Visa Kivi (SS), Veikko Sirén (KL), Olavi Sarmio (TP1), Osmo Salovaara (Eteenpäin), Vesa Karttunen (HK) ja Olavi Viitanen (SaSa) sekä E.A. Wuokko (T-lehdistö). Kokouksessa

käsiteltiin sekä aatteellisia että teknillisiä kysymyksiä käsittävät varsin ansiokkaat alustukset sekä tutustuttiin Tanskan T-lehdistön valmisteilla olevaan keskuskirjapaino- ja toimitaloon Hillerödissä. - Toimitusjohtaja Visa Kivi edustaa T-lehdistöä pysyvänä jäsenenä sekä pohjoismaiden että IFSDP:n toimeenpanevassa komiteassa.

6. Kotimainen yhteistyö

Sos.-dem. lehtiliikkeiden keskuselimenä toimii edelleenkin Työväenlehdistö r.y. Yhteistoiminta sekä jäsenliikkeiden kesken että maan muiden lehtimiesjärjestöjen kanssa on ollut varsin aktiivista. Lehtijärjestöjen yhteisissä kokouksissa T-lehdistöä on pääasiassa edustanut yhdistyksen sihteeri E.A. Wuokko. Toimitusjohtaja Visa Kivi edustaa T-lehdistöä mm. Sanomalehtien Liiton johtokunnassa ja STT:n johdossa.

7. T-lehdistön keskuselimet ja TST

Työväenlehdistön Kannatusyhdistys r.y:n johtokuntaan ovat kuuluneet Kalevi Sorsa puheenjohtajana, Visa Kivi varapuheenjohtajana sekä varsinaisina jäseninä Rafael Paasio, Olavi Lindblom ja Pentti Ketola, varajäseninä Veikko Helle ja Valde Nevalainen. Yhdistyksen sihteerinä (o.t.o.) on toiminut E.A. Wuokko.

Työväen Sanomalehtien Tietotoimiston päätoimittajana oli edelleen Eino Kalkkinen, eduskuntatoimittajana Toivo Kivinen sekä muina toimittajina Jenny Johansson, Erkki Uitto sekä osan vuotta Kari Salonen ja Kari Sallamaa.

Telexin käyttö on edelleen tehostunut, mutta kanavien vähyydestä johtuen lähetykset Helsingistä ovat ruuhkautuneet varsinkin eduskunnan täysistuntopäivinä. On edellytetty valtion telex-verkoston tehostamista vähintään niin, että uutislähetykset nopeutuisivat. TST on lähettänyt edelleen puolueen lehdille artikkeleita, uutisia, pakinoita ja kevyttä aineistoa. Pääpaino on työväenliikettä koskevassa aineistossa. Kuvapalvelua on suoritettu rajoitetusti. Huomiota on päätetty kiinnittää erityisesti erikoisuutisiin ja viikonloppulukemistoon. Valtiolliset vaalit antoivat oman leimansa TST:n toimintaan.

8. Puolueen muut julkaisut

Puolueen toimesta kustannettiin edelleen Sosialistista Aikakauslehteä, joka kertomusvuoden aikana ilmestyi neljä kertaa. Lehden päätoimittajana toimi edelleenkin Kalevi Sorsa ja toimittajana Matti Nieminen.

Samoin kustannettiin Työväen Kalenteri ja Työväen Taskukirja sekä viimeksi mainitun ruotsinkielinen vastine. Puolueen kustannuksella on ilmestynyt myös erilaisia puolueen ohjelmavihkosia ja tiedotusmateriaalia.

VI. TALOUDELLISET ASIAT

1. Avustukset

Vuoden aikana myönnettiin avustuksia yhteensä 1.594.764,42 markkaa, josta piiri- ja keskusjärjestöille 805.026,10 mk, lehdille 750.814,78 mk ja muille järjestöille 38.923,54 mk.

2. Työväentalot

Useiden järjestöjen vaikeudet vanhojen työväentalojen tai muiden kiinteistöjen vuoksi ovat jatkuneet. Seuraaville järjestöille on myönnetty talojen taikka tonttien myyntiluvat:

Vilppulan Työväenyhdistys ry.

Leppävirran Työväenyhdistys (Kuopion 1. Sos.-dem. Piiri ry.)

Vanha-Koiviston Työväenyhdistys ry.

Kitkan Työväenyhdistys ry.

Kortesjärven Työväenyhdistys ry.

Nummen Järvenpään Työväenyhdistys ry.

Lapinlahden Työväenyhdistys ry.

Himangan Työväenyhdistys (tontin osa)

Laukaan Työväenyhdistys ry. (pankin toimesta)

Siikajoen Työväenyhdistys ry.

Turkhaudan Työväenyhdistys ry.

3. Muut taloudelliset asiat

Muitakin kuin työväentalojen ja tonttien myyntejä on ollut puolue-toimikunnan käsiteltävänä. Kursun Työväenyhdistykselle on annettu lupa kiinteistön ostoon, Nummelan Ty:lle talon peruskorjaukseen ja laajentamiseen, Keravan Ty:lle uuden toimitalon lisäkiinnityksiin ja Ohkolan Ty:lle talonsa purkamiseen. Uimaharjun Ty sai luvan myydä tonttinsa asunto-osakeyhtiölle, johon yhdistys saa kerhotilat. Samanlaisen luvan sai Inkeroisten Ty. Kuortin Ty:n tontti ja talo myytiin perustettavalle liiketalo-oy:lle, johon yhdistys sai toimitilat, ja Maaningan Ty vuokrasi tonttinsa 25 vuoden ajaksi asunto-oy:lle. Haminan Ty puolestaan sai luvan asuntovuokratalon rakentamiseen. Mäntän Ty sai myös luvan myydä talon ja tontin asunto-oy:lle asuntopinta-alaa vastaan. Mätäsvaaran Ty:n konkurssissa puolue otti vastatakseen 9.000 mk:n henkilökohtaiset takauslainat. Vuoden aikana sai puolue vastaanottaa yhden asunto-osakkeen käsittävän testamentin. Taloudellista toimintaa

harjoittavat työväenyhdistykset perustivat 22.11.1970 yhteisen neuvonta- ja tukijärjestön, johon liittyi Turun, Tampereen, Jyväskylän, Lappeenrannan ja Helsingin työväenyhdistykset.

Lapuan Työväentalo tuhoutui tammikuussa sattuneessa tulipalossa. Talo, jonka omisti Oy Kattara, oli vakuutettu vakuutusyhtiöissä Kansa ja Turva.

4. Takaukset ja muut sitoumukset

Puolue on taannut Lounais-Suomen Kirjapaino Oy:n ja Kirjurinluoto Oy:n 100.000 mk:n lainat sekä Eteenpäin Oy:n 250.000 mk:n lainan. Eteenpäin Oy:lle myönnettiin myös 250.000 mk:n vakuutusmaksujen palautuslaina. Kansanvallalle myönnettiin lupa osakepääoman korottamiseen 360.000 mk:lla. Perustetun Kansainvälisen Solidaarisuussäätiön peruspääomaksi myönnettiin 15.000 mk.

5. Puolue- ja muu tuki

Puoluetukea saatiin edelleen 50.000 mk kansanedustajaa kohden. Kun ryhmä supistui 55:stä 52:een, supistui tuki 150.000 markalla.

Vuoden 1971 valtion tulo- ja menoarvioon on merkitty 10.000 milj. mk:n puoluetuen lisäksi 7,5 milj. mk erityistä lehdistötukea ja 1 milj. mk tietotoimistojen telex- ja puhelinkulujen korvaamiseksi.

VII. KANSAINVÄLISET SUHTEET

Sosialistisen Internationaalin puoluejohtajien kokous pidettiin Brysselissä 18.-19.3. SDP:tä edustivat Rafael Paasio, Kalevi Sorsa ja Pekka J. Korvenheimo. SI:n toimiston toukokuussa Lontoossa pidetyssä kokouksessa olivat Kalevi Sorsa ja Pekka J. Korvenheimo, SI:n toimiston ja Euroopan turvallisuuskysymyksiä käsittelevän työryhmän kokouksessa lokakuussa Pariisissa Kalevi Sorsa ja Paavo Lipponen ja SI:n työryhmän kokouksessa Wienissä joulukuussa Paavo Lipponen.

Syyskuussa vieraili Sosialistisen Internationaalin pääsihteeri Hans Janitschek Suomessa.

Pohjoismaiden yhteistyökomitean kokous pidettiin 11.5. Porkkalassa. SDP:tä edustivat Rafael Paasio, Olavi Lindblom, Kalevi Sorsa, Mauno Koivisto, Sylvi Siltanen, Pekka J. Korvenheimo ja Pauli Burman. SAK:n sos.-dem. ryhmää edustivat Mikko Laaksonen, Ahti Fredriksson ja Kauno Liukkonen. Kokouksessa oli esillä pohjoismaiseen taloudelliseen yhteistyöhön liittyvät kysymykset sekä ajankohtainen tilanne pohjoismaiden sos.-dem. puolueissa ja ammattiyhdistysliikkeessä. Vuoden aikana pidettiin myös kaksi pohjoismaiden puoluesihteerien kokousta, toinen huhtikuussa Norjassa, jossa olivat Kalevi Sorsa ja Pekka J. Korvenheimo, toinen marraskuussa Tanskassa, jossa olivat Kalevi Sorsa ja Paavo Lipponen.

Pohjoismaiden sos.-dem. puolueiden integraatiopoliittinen kokous pidettiin Helsingissä joulukuussa. Kokoukseen osallistuivat Seppo Lindblom, Pekka Morri, Jussi Linnamo, Kaj Bärlund, Kalevi Sorsa ja Paavo Lipponen.

Ruotsin Sos.-dem. Puolueen Lidingössä kesäkuussa järjestämässä turvallisuuspoliittisessa konferenssissa olivat Lars Lindeman, Paavo Lipponen ja Jaakko Blomberg. Syyskuussa Norjassa pidettyyn pohjoismaiden kasvatuskonferenssiin osallistuivat Reino H. Oittinen ja Lasse Luoma. Nuorten Kotkain pohjoismaiden yhteistyökomitean seminaarissa joulukuussa Helsingissä edusti puoluetta Jaakko Kuusela.

Pohjola-Nordenin elokuussa Rovaniemellä pidetyssä pohjoiskalottikonferenssissa edustivat SDP:tä Bror Lillqvist ja Vilho Väyrynen.

Länsi-Saksan Sos.-dem. Puolueen puoluekokouksessa toukokuussa Saarbrückenissä edustivat SDP:tä Olavi Lindblom ja Pekka Korvenheimo, Englannin Työväenpuolueen puoluekokouksessa lokakuussa edusti SDP:tä Jaakko Blomberg.

Jugoslavian Sosialistisen Allianssin delegaatio vieraili Suomessa kesäkuussa ja suomalainen puoluevaltuuskunta, jossa SDP:tä edustivat

Kalevi Sorsa ja Vilho Halme sekä eduskuntaryhmää Sylvi Siltanen, vieraili Romaniassa elo-syyskuun vaihteessa. Suomi-Unkari ystävyysviikon toimikunnassa olivat Unto Niemi puheenjohtajana ja Pekka J. Korvenheimo jäsenenä. Itämeren viikolle osallistui Pauli Burman.

Yhdistyneiden Kansakuntien Suomen valtuuskunnassa edusti SDP:tä Ilkka Ristimäki, YK:n juhlakokousvaltuuskunnassa oli Lars Lindeman ja lehtimiesvaltuuskunnassa Holger Salokangas.

Sos.-dem. Puolueen Maaseutuvaltuuskunnan
toimintakertomus vuodelta 1970

1. Maaseutuvaltuuskunta

Maaseutuvaltuuskuntaan on kuulunut piirien valitsemana 27 varsinaista ja 19 varajäsentä. Lisäksi Ruotsalaisella Työväenliitolla, Sos.-dem. Naisten Keskusliitolla ja Sos.-dem. Nuorisen Keskusliitolla on valtuuskunnassa yksi edustaja jokaisella.

Maaseutuvaltuuskunnan puheenjohtajana on edelleen toiminut Onni Oksanen Lopelta.

Valtuuskunnan varsinainen vuosikokous pidettiin toukokuun 30 ja 31 päivinä Ylivieskassa.

Kokouksessa käsiteltiin varsinaiset vuosikokousasiat ja sen lisäksi agronomi Leo Happonen esitelmöi maatalouspoliittisesta tilanteesta. Poliittisen tilannekatsauksen kokouksessa esitti puoluesihteerin Kalevi Sorsa.

Kokouksen antamassa julkilausumassa todettiin yhteiskuntamme elinkeinorakenteen olevan voimakkaan muutoksen keskellä. Muutos ilmenee maaseudulla ja erikoisesti kehitysalueilla, joissa muuttuvien olosuhteiden alaisena on suuri joukko työväestöä, pienviljelijöitä ja pienyrittäjiä. Tämä velvoittaa puolueen entistä määrätietoisemmin työskentelemään rakennemuutoksen tuomien epäkohtien poistamiseksi.

Maaseutuvaltuuskunta totesi Paasion ja Koiviston hallitusten aikana luodut edellytykset vakaalle taloudelliselle kehitykselle, jonka avulla työllisyystilanne on oleellisesti parantunut.

Maataloustuotannossa saatiin alulle toiminta ylituotantotilanteen poistamiseksi ja että tätä työtä on määrätietoisesti jatkettava. Maataloutemme sopeutuminen teollistuvaan yhteiskuntaan edellyttää valtiovallalta tehokasta teollistamispolitiikkaa mahdollisuuksien avaamiseksi maa- ja metsätaloudesta vapautuvalle väestölle.

Maatalouden harjoittajien keski-ikä on korkea ja kun halukkuutta tiloista luopumiseen on olemassa, on luotava järjestelmä, joka turvaa vanhuuden vuoksi ammatista luopuvien ihmisten toimeentulomahdollisuudet ja samalla niiden ihmisten toimeentulon, jotka edelleen jäävät maatalouden piiriin ammattiaan harjoittamaan.

2. Maaseututoimikunta

Ylivieskassa pidetyssä vuosikokouksessa valittiin maaseutuvaltuuskunnan puheenjohtajaksi Onni Oksanen, joka toimii myös maaseututoimi-

kunnan puheenjohtajana sääntöjen mukaan.

Puheenjohtajan lisäksi valittiin maaseututoimikunnan jäseniksi seuraavat ja heille henkilökohtaiset varajäsenet (varajäsenet sulkeissa): Leo Happonen Kymen piiristä (Jaakko Ponkilainen Pohjois-Karjalan piiristä), Walter Kuusela Uudenmaan piiristä (Olavi Nieminen Satakunnan piiristä), Aulis Leino Turun eteläisestä piiristä (Berner Wasen Ruotsalaisesta Työväenliitosta), Olavi Kallio Lapin piiristä (Heikki Simonen Oulun piiristä), Pentti Suomalainen Mikkelin piiristä (Eino Tiilikainen Kuopion piiristä), Esko Marttila Etelä-Hämeen piiristä (Antti Halme Pohjois-Hämeen piiristä).

Maaseututoimikunnan varapuheenjohtajana on toiminut Leo Happonen. Puheenjohtajan lisäksi ovat työvaliokunnan muodostaneet varapuheenjohtaja sekä jäsenet Walter Kuusela ja Esko Marttila sekä puoluetoimikunnan nimeämä sihteeri.

Puoluetoimistossa suoritettujen uudelleen järjestelyjen jälkeen maaseututoimikunnan sihteeri Maunu Ihalainen siirtyi puoluetoimiston toimistopäälliköksi. Puoluetoimikunta nimesi maaseututoimikunnan sihteeriksi SDP:n eduskuntaryhmän tiedotussihteeri Antti Halmeen, joka hoitaa tehtävää oman toimensa ohella.

Puoluetoimikunnan edustajana maaseututoimikunnassa on ollut kansanedustaja Valde Nevalainen.

Maaseututoimikunta on kokoontunut kertomuskauden aikana kaksi kertaa ja työvaliokunta viisi kertaa.

3. Toiminta

Edellä mainitun sihteerikysymyksen johdosta maaseututoimikunta ja sen työvaliokunta ovat joutuneet järjestämään toimintaansa uudella tavalla.

Ajankohtaisia kysymyksiä on käsitelty kokouksissa ja toimitsijan puutteen johdosta ei ole voitu suorittaa toiminnan ohjausta piirien alueella.

Merkittävimmät piirien maaseutujaostoihin olevat kosketukset ovat olleet ohjeiden antaminen Suomen Pienviljelijäin Liiton osastojen toiminnan kohdalta olevat järjestelyt, joissa ohjeissa kehoitetaan piirien maaseutujaostoja pitämään yhteyttä näihin osastoihin sen jälkeen kun maatalousneuvonnan yhdistymisen yhteydessä Suomen Pienviljelijäin Liitto lopetti toimintansa; sekä

piirien maaseutujaostoille osoitettu tiedustelu ja kannanmäärittely suunnitellusta luopumiskorvauslakiesityksestä. Tähän tiedusteluun saatiin kymmeneltä piiriltä vastaus ja tietojen mukaan myös kahdessa piirissä lisäksi asiaa käsiteltiin, jotka eivät jättäneet kirjallista kannanmäärittelyä, mutta joiden osalta tiedot voitiin saada suullisesti maaseututoimikunnan tietoon.

Suoritetun tiedustelun tuloksena maaseututoimikunta antoi lupomiskorvauslakiluonnoksesta lausuntonsa puoluetoimikunnalle 17.2.1971 pitämänsä kokouksen jälkeen. Lausunto poikkesi huomattavasti asiaa valmistelleen valtion komitean mietinnöstä.

Lähinnä maaseututoimikunnan työvaliokunta on käsitellyt hallitusohjelmaan liittyviä maatalouspoliittisia kysymyksiä ja antanut niistä tietoja eduskuntaryhmälle sihteerin välityksellä.

Puoluetoimikunta nimesi syksyllä 1970 puoluetoimikunnan apuelimeksi myös maatalouspoliittisen työryhmän, joka jatkuvasti seuraa poliittisella tasolla tapahtuvia maatalouspoliittisia ratkaisuja. Työryhmään kuuluu maaseututoimikunnan jäsen Leo Happonen ja sihteeri.

Maaseututoimikunnan työvaliokunta ja maatalouspoliittinen työryhmä ovat kertomuskauden aikana pitäneet yhden yhteisen kokouksen.

Sos.-dem. Naisten Keskusliiton toiminta 1970

Sos.-dem. Naisten Keskusliiton toiminnassa v. 1970 alkupuolella keskitettiin kaikki voimat vaalityöhön. Aktiivinen työ tuotti myös tyydyttävän tuloksen, josta osoituksena on se, että puolueemme eduskuntaryhmään tuli valituksi kolme uutta edustajaa entisten lisäksi. Sosialidemokraattisia naiskansanedustajia valittiin yhteensä 13. Monissa vaalipiireissä ehdokkaina olleet naiset keräsivät suuremman äänimäärän kuin moniin vuosiin aikaisemmin.

Vaalien jälkeen kevätkaudella valmisteltiin retkeilypäiviä ja syyskauden opinto- ja kurssitoimintaa sekä toimintaseminaarien ohjelmia.

Koko maan käsittävät retkeilypäivät pidettiin kesäkuussa Lappeenrannassa yhdessä Nuoret Kotkat Keskusliiton kanssa. Näille päiville saapui osanottajia lähes 2.500 henkeä. Päivien ohjelmaan, osanottajamäärään ja taloudelliseen tulokseen oltiin tyytyväisiä. Tutustumiskäyntien, erilaisten juhlatilaisuuksien ja Saimaan kanavalla risteilyn lisäksi pidettiin päivien aikana luentotilaisuus, jossa kansanedustaja Osmo Kaipainen piti luennon aiheesta: "Rappeutuuko nykyajan ihminen liikunnan puutteessa".

Syystoimintakauden alkaessa pidettiin Työväen Akatemiassa viikon kestävä naisten yhteiskuntapoliittinen kurssi. Näillä kursseilla käsiteltiin talous- ja sosiaalipoliittisten aiheiden lisäksi organisaation ja toimintamuotojen uudistamista, naisten toiminnan merkitystä puolueessa ja osallistumista päätöksentekoon kunnallisissa ja valtiollisissa elimissä. Osa kurssin ajasta käytettiin ryhmätyöskentelyyn. Samanaikaisesti pidettiin myös puolueen järjestämä kurssi, joten pääluennot kuunneltiin yhdessä. Naisten kursseille kutsuttiin kaksi edustajaa jokaisesta naispiirijärjestöstä, mutta kaikki piirit eivät voineet edustajiaan lähettää.

Syyskaudella pidettiin myös piirijärjestöittäin toimintaseminaarit. Näissä tilaisuuksissa käsiteltiin jäsenhankintaan ja -huoltoon, T-lehdistön levikkiin sekä toimintamuotojen kehittämiseen liittyviä kysymyksiä ja aloitetoimintaa. Keskusliiton edustajien lisäksi saatiin seminaareihin luennoitsija-apua Työväen Sivistysliitosta.

Eduskunnassa tapahtuneen aloitetoiminnan lisäksi on liittotoimikunta esittänyt pääministeri Teuvo Auran johtamalle hallitukselle naisten asemaa suomalaisessa yhteiskunnassa tutkineen komitean mietinnön pohjalta, että perustettaisiin pysyvä valtion laitos, jonka tehtävänä olisi tasa-arvon edistäminen.

Samaa asiaa koskeva esitys jätettiin viime syksynä valtioneuvostolle. Esityksen otti vastaan pääministeri Ahti Karjalainen.

Liittotoimikunnan nimissä toimitettiin kirjelmä myös Ammattikasvatushallitukselle. Tässä esityksessä kehoitettiin entistä tehokkaamman huomion kohdistamista ammatinvalinnan ohjaukseen, ammattikoulujen opetussuunnitelmiin, oppisopimuslain käytännölliseen toteuttamiseen ja palveluammateissa toimivien työntekijäryhmien erityiskoulutukseen.

Ulkoministeriölle on esitetty toivomus siitä, että edustajia valittaessa ulkomaisiin edustustehtäviin, otettaisiin huomioon myös vasemmistolaiset naisjärjestöt.

Liittoneuvosto

Keskusliiton liittoneuvostoon ovat kuuluneet seuraavat henkilöt (sulkeissa varajäsenet): Helsingin piiri: Eila Vuokko (Maija-Liisa Larros), Hämeen et. piiri: Kerttu Rantanen (Helmi Lappalainen), Pohj.-Hämeen piiri: Liisa Oksanen (Linnea Kyrönpalo), Joensuun piiri: Ellen Sykkö (Mirjam Puruskainen), Kainuun piiri: Hilikka Lumikari (Lahja Meriläinen), Keski-Suomen piiri: Aune Salama (Ellen Lehtonen), Kuopion piiri: Edit Terästö (Salli Nurmi), Kymen piiri: Kaija Lahti (Aili Väre), Lapin piiri: Taimi Lainas (Kaarina Murto), Mikkelin piiri: Maire Haapasalo (Irja Oranen), Oulun piiri: Tyyne Törmälä (Laila Heiskanen), Saimaan piiri: Kerttu Piispa (Vieno Suikki), Satakunnan piiri: Pirkko Valtonen (Irja Terho), Turun piiri: Salme Koikkalainen (Ritva Grönlund), Uudenmaan piiri: Laura Suominen (Margit Loiske), Vaasan piiri: Seidi Kuusisto (Sylvia Sillanpää),

Liittoneuvoston lisäjäsenet: Pohj.-Hämeen piiri: Anni Flinck (Hilikka Stenberg), Kainuun piiri: Rauha Lind (Rauha Oja), Keski-Suomen piiri: Eeva Saastamoinen (Anni Ahonen), Kuopion piiri: Edla Heiskanen (Anni Kainulainen), Kymen piiri: Sirkka-Liisa Oksanen (Katri Lindfors), Mikkelin piiri: Elbe Kuusela (Anni Karttunen), Oulun piiri: Anna Ojakangas (Annikki Pajari), Turun piiri: Vappu Kajala (Irja Niinivirta), Uudenmaan piiri: Hanni Henriksson (Terttu Seutovirta), Vaasan piiri: Elvi Aro (Ulla-Riitta Lönnblad).

Liittoneuvosto kokoontui varsinaiseen vuosikokoukseensa kertomusvuoden aikana huhtikuun 24 päivänä. Kokouksessa käsiteltiin ja hyväksyttiin liiton toimintakertomus vuodelta 1969 ja toimintasuunnitelma kesä- ja syystoimintakautta varten sekä puheenjohtaja Sylvi Siltasen esityksen pohjalta ajankohtaiset poliittiset tapahtumat. Vaalien tuloksen ja siihen vaikuttaneet tekijät selosti Pekka Korvenheimo.

Keskustelun yhteydessä esitettiin arvostelua tv-ohjelmista, joita esitettiin ennen vaaleja, Suomen Sosialidemokraatissa julkaistuja kirjoituksia ja puolueen vaaliohjelmia, jotka liittoneuvoston jäsenten

käsityksen mukaan olivat liian teoreettia. Kokouksessa velvoitettiin liittotoimikunta esittämään Ammattikasvatustahallitukselle ammattikoulutukseen ym. kysymyksiin liittyvät ajankohtaiset toivomukset. Yksityiskohtaisempi luettelo edellä mainituista asioista on tämän kertomuksen alkuosassa.

Liittoneuvoston syyskokous pidettiin marraskuun 15. päivänä. Tässä kokouksessa oli esillä poliittisen tilanteen tarkastelu, kansainvälisten seminaarien järjestäminen sekä toimintasuunnitelma talvi- ja kevättoimintakaudelle. Liittoneuvosto kehotti liittotoimikuntaa esittämään puoluetoimikunnalle, että liitolle olisi saatava lisää toimitsijoita ja että liiton sihteerille anotaan läsnäolo-oikeus puoluetoimikunnan kokouksissa.

Liittotoimikunta

Liittotoimikuntaan ovat kuuluneet Sylvi Siltanen puheenjohtajana, Tyyne Paasivuori varapuheenjohtajana ja muita jäseniä Lyyli Aalto, Margit Eskman, Meeri Kalavainen, Sinikka Luja, Pirkko Meriluoto, Martta Ristimäki, Helvi Saarinen ja Taimi Rinne-Virolainen sihteerinä.

Liittotoimikunnan työvaliokunnan muodostavat puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, Meeri Kalavainen ja liiton sihteeri.

Liittotoimikunta on pitänyt viisi kokousta, joista on laadittu pöytäkirjan pykälää 61. Työvaliokunta on kokoontunut tarpeen vaatiessa.

Liittotoimikunnan jäsenet ovat osallistuneet kokouksiin seuraavasti: Sylvi Siltanen 5, Tyyne Paasivuori 5, Sinikka Luja 5, Helvi Saarinen 5, Taimi Rinne-Virolainen 5, Lyyli Aalto 4, Margit Eskman 3, Meeri Kalavainen 3, Pirkko Meriluoto 3 ja Martta Ristimäki 3 kertaa.

Liittotoimikunnan alaiset jaostot:

Kansainväliseen jaostoon ovat kuuluneet Sylvi Siltanen, Helvi Saarinen, Sirkka Vuorela ja Liisa Vasama.

Sosiaaliajostoon Alli Lahtinen, Svea Degerman, Sirkka Frilander ja Anni Flinck.

Kunnallisasiain jaostoon Eila Vuokko, Edit Terästö, Katri Lindfors ja Inkeri Airola.

Opinto- ja kulttuurijaostoon Anni Vallanti, Aune Salama, Hanni Henriksson ja Leena Simonen.

Vero- ja talouspoliittiseen jaostoon Margit Eskman, Helvi Heinonen, Leena Paasivuori ja Eila Olkkonen.

Tiedotusjaostoon Eila Vuokko, Hilikka Vikman ja Jenny Johansson. Liiton sihteeri on osallistunut kaikkien jaostojen työskentelyyn.

Liiton toimisto ja toimihenkilöt

Liiton toimisto on ollut Sos.-dem. Puoluetöimiston yhteydessä, Paasivuorenkatu 3, huoneistossa n:o 17. Kassa- ja kirjanpitoon kuuluvat asiat on hoidettu puoluetöimistössä. Liiton töimistosta on lähetytty postilähetyksiä yhteensä 5.153. Kiertokirjeitä perus- ja piirijärjestöille lähetytettiin 8 kertaa.

Keskusliiton palveluksessa ovat olleet seuraavat henkilöt: sihteerinä Taimi Rinne-Virolainen, järjestösihteerinä Ulla Suhonen, töimittsijoina Enni Sokka, Sirkka-Liisa Hakala ja Marjatta Hyvönen viime vuoden syyskuuhun saakka. Töimistonhoitajan tehtävistä on vastannut Helga Niemi.

Töimittsijat ovat matkustaneet päivärahaan oikeuttavilla matkoilla seuraavasti: Sirkka-Liisa Hakala 143 päivää, Enni Sokka 99, Marjatta Hyvönen 87, Ulla Suhonen 14 ja Taimi Rinne-Virolainen 15 päivää. Kurssit ja lähimatkat eivät sisälly edellä lueteltuihin päiviin, koska töimittsijat eivät saa niistä päivärahaa.

Enni Sokka on matkustanut eri puolilla maata lähinnä niiden piirijärjestöjen alueilla, joissa ei ole töimittsijoita. Sirkka-Liisa Hakalan alueeseen on kuulunut Mikkelin, Kuopion, Kymen, Pohjois-Karjalan ja Saimaan piiri.

Kansainväliset yhteydet

Pohjoismainen yhteistyö on jatkunut aikaisempien vuosien tapaan. Yhteistyötöimikuntaan ovat kuuluneet Sylvi Siltanen ja Helvi Saarinen.

Sosialidemokraattisten Naisten Kansainvälisen Neuvoston työvaliokuntaan ovat kuuluneet Helvi Saarinen vakinaisena ja Sylvi Siltanen varajäsenenä.

Keskusliiton edustajina kansainvälisissä kokouksissa ja seminaareissa ovat olleet seuraavat henkilöt: Itämeren viikon valmistelevan töimikunnan kokouksessa 16.-19.1.-70 Helvi Saarinen, pohjoismaisessa yhteistyötöimikunnan kokouksessa 31.1.-1.2.-70 Helvi Saarinen, Ruotsin Sos.-dem. Naisliiton 50-vuotisjuhlassa 19.2.-70 Sylvi Siltanen, 5-14.6.-70 kansainvälisessä seminaarissa Israelissa Lyyli Aalto ja Sinikka Luja, kesäkuussa Itämeren viikolla Meeri Kalavainen ja Marita Nironen, naisten neuvoston työvaliokunnan kokouksessa Pariisissa 19-20.9. Helvi Saarinen ja Länsi-Saksassa itä- ja länsiblokin maiden naisjärjestöjen yhteisessä seminaarissa 12-26.10.70 Helvi Saarinen ja Leena Simonen, Länsi-Saksan sosialidemokraattisten naisten kongressissa 23.-25.10.70 Saarisen ja Simosen lisäksi varsinaisena liittötöimikunnan edustajana Sylvi Siltanen.

Pohjoismaisen yhteistyötöimikunnan kokouksissa on käsitelty kunkin maan poliittinen raportti, opintoviikon ohjelmaan liittyvät asiat ja muut ajankohtaiset kysymykset.

heidän keskuudessaan pitäisi tehdä sosialidemokraattiselle puolueelle myönteistä kasvatus- ja koulutustyötä. Sos.-dem. Naisten Keskusliitto toimii puolueen jaostona eikä voi itsenäisesti päättää ja toteuttaa ohjelmiaan, koska liitto on kaikissa taloudellisissa ratkaisuissa sidottu puolueen talousjohdon tekemiin päätöksiin.

Sos.-dem. Naisten Keskusliiton liittotoimikunta

Eduskuntavaalien vertailutaulukko 1966-1970

	1966	1970	+-	% osuus		% +-	Ennakkoäännet % osuus
				1966	1970		
SDP	645.339	594.185	- 51.154	27,2	23,4	- 3,8	19,1
SKDL	502.635	420.556	- 82.079	21,2	16,6	- 4,6	13,7
TPSL	61.274	35.453	- 25.821	2,6	1,4	- 1,2	1,1
KESK.	503.047	434.150	- 68.897	21,2	17,1	- 4,1	14,8
KOK.	326.928	457.582	+ 130.654	13,8	18,0	+ 4,2	28,4
RKP	141.688	144.436	+ 2.748	6,0	5,7	- 0,3	6,0
LIBER.	153.259	150.823	- 2.436	6,5	5,9	- 0,6	7,3
SMP	24.351	265.939	+ 241.588	1,5	10,5	+ 9,5	7,7
SKL	11.525	28.547	+ 17.022	0,5	1,1	+ 0,6	1,7
Ennakko- äännet	91 474	170 228					
Koko maa	2.378.711	2.544.510	-	-	-	-	6,7

PAIKKAJAKO PUOLUEITTAIN

SDP 52, SKDL 36, KOK 37, KESK. 36, SMP 18, LKP 8, KRL 1, yhteensä 200

Eduskuntavaalien vertailutaulukko vaalipiireittäin SDP:n osalta

Vaalipiiri	1966	1970	±	%osuus		± %	Edustajaa	
				1966	1970		1966	1970
Koko maa	645.339	594.185	- 51.154	27,3			55	52
Helsinki	92.807	84.301	- 8.506	32,5	27,3	- 5,2	7	6
Uusimaa	75.080	77.817	+ 2.737	33,9	31,0	- 2,9	6	7
Turku et.	54.119	47.190	- 6.929	26,9	22,2	- 4,7	5	4
Turku pohj.	47.645	44.617	- 3.028	29,3	26,1	- 3,2	4	4
Hämeen et.	56.169	54.828	- 1.341	32,4	29,3	- 3,1	5	5
Hämeen pohj.	50.738	48.459	- 2.279	34,0	28,9	- 5,1	4	4
Kymi	68.166	64.735	- 3.431	37,2	33,6	- 3,6	6	6
Mikkeli	34.946	28.995	- 5.951	31,1	24,6	- 6,5	3	3
Pohj.-Karjala	28.722	21.825	- 6.897	31,2	22,3	- 8,9	3	2
Kuopio	22.780	22.578	- 202	17,5	16,4	- 1,1	2	2
Keski-Suomi	35.137	32.123	- 3.014	28,5	24,4	- 4,1	4	3
Vaasa	38.604	31.949	- 6.655	16,7	13,4	- 3,3	3	3
Oulu	26.120	22.178	- 3.942	13,3	10,6	- 2,7	2	2
Lappi	14.306	12.590	- 1.716	14,4	12,2	- 2,2	1	1

Tilintarkastuslausunto

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p:n puoluekokouksen valitsemina tilintarkastajina v. 1970 olemme tehtävän tänään suorittaneet ja meille esitettyjen asiakirjojen perusteella annamme tarkastuksesta seuraavan lausunnon:

- Tilien avaus oli oikea.
- Kirjanpito oli huolellisesti ja asiantuntemuksella hoidettu.
- Tuloista ja menoista oli hyväksyttävät tositteet, jotka kaikki on numerotarkastaja Väinö Ahde vuoden kuluessa tarkastanut.
- Käteiset rahavarat vastasivat kassatilin osoittamaa erotusta ja pankkitilien saldot olivat yhtäpitävät kirjanpidon merkintöjen kanssa.
- Kiinteistö sekä varastot vastasivat mielestämme tilinpäätöseen merkittyjä arvoja.
- Tilinpäätös oli oikein johdettu kirjanpidosta.

Olemme tutustuneet puoluetoimikunnan ja puoluehallituksen pöytäkirjoihin, jotka ovat asiallisesti ja hyvin laadittuja sekä todenneet, että toiminnassa on noudatettu puoluehallituksen ja puoluetoimikunnan päätöksiä.

Edellä sanotun perusteella ehdotamme, että puolueen tilinpäätös vuodelta 1970 vahvistettaisiin ja että asianomaisille tilivelvollisille myönnettäisiin tili- ja vastuuvapaus jo mainitulta tilivuodelta.

Helsingissä 9 päivänä maaliskuuta 1971.

Väinö Ahde

Yrjö Ihari

Y.E. Laine

KERTOMUS SOSIALIDEMOKRAATTISEN EDUSKUNTARYHMÄN
TOIMINNASTA VUONNA 1970

I. YLEISTÄ

Vuoden 1970 valtiopäivien eduskuntatyö samoin kuin hallituspolitiikka ovat heijastaneet vuoden 1970 eduskuntavaalien tulosta. Vaalien tuloksena eduskunta sai porvarillisen enemmistön. Vaalit merkitsivät myös vastakohtien jyrkentymistä poliittisessa kentässä. Vaalit olivat myös osoituksena SKP:n ja SKDL:n rikkinäisyydestä ja Keskustapuolueen takametsien miesten voimakkaasta protestista. Suomen Maaseudun Puolue marssi eduskuntaan 18 miehen voimalla. Vaalien tuloksena eduskuntaan tuli 84 täysin ensikertalaista edustajaa, mikä ei ole myöskään voinut olla vaikuttamatta eduskuntatyöhön. Uusia kansanedustajia valittiin eri ryhmiin seuraavasti: SDP 17, KOK 20, KEPU 12, SKDL 10, SMP 17, LKP 5, RKP 2 ja Krist.l. 1. Naiskansanedustajia valittiin istuvaan eduskuntaan ennätysmäärä 44.

Ensimmäiset vaikeudet ilmenivät yrityksissä muodostaa maalle parlamentaarinen enemmistöhallitus. Hallituksen tekeminen osoittautuikin uudelle eduskunnalle ylivoimaiseksi tehtäväksi. Keskustapuolue halusi välttämättä jäädä oppositioon ja kommunistit tahotoivat olla sekä oppositiossa että hallituksessa. Sosialidemokraatit korostivat vasemmiston yhteistyötä joko hallituksessa tai oppositiossa. Kommunistit eivät hyväksyneet kumppaneikseen hallitukseen enempää Kokoomusta kuin Maaseudun Puoluetta, jonka kanssa taas Keskustapuolue tahtoi olla joko hallituksessa tai oppositiossa. Näin ollen hallituksen muodostamisessa tarvittiin tällä kertaa todella kärsivällisyyttä ja aikaa vaativat pakolliset kuviot. Tarvittiin normaalia pitempi uloslyöntivaihe ja toimitusministeristön nimittäminen hätäratkaisuksi ja shokkihoidoksi. Tarpeen oli myös uhkaus hajoitusvaaleista ennen kuin parlamentaarinen enemmistöhallitus näki päivänvalon. Lopullisen sysäyksen parlamentaarisen hallituksen muodostamiselle antoi kuitenkin Tasavallan Presidentin valtiovierailu Neuvostoliittoon ja se että vierailun yhteydessä oli päätettävä ystävyys-, yhteistyö- ja avunantosopimuksen jatkamisesta.

Koiviston hallituksen jätettyä 3.4.70 hallituksensa eronpyynnön Tasavallan Presidentti antoi kokoomuksen puheenjohtajalle Juha Rihtniemelle 7.4.70 tehtäväksi muodostaa eduskunnan enemmistöön nojaavan hallituksen. Rihtniemi luopui tehtävästään 10.4.70 sosialidemokraattien ja SKDL:n vastattua kielteisesti Rihtniemen hallituskaavailuihin ja Keskustapuolueen asetettua osallistumisensa ehdoksi kaikkien puolueiden hallituksen.

Eduskunnan puhemies Rafael Paasio sai tämän jälkeen tehtäväkseen 13.4.70 tutkia, mikä on eri puolueiden kannanotto siihen, millä pohjalla enemmistöhallitus olisi muodostettava. Rafael Paasio luopui 5.5.70 hallitustunnustelijan tehtävästään, koska hän tulkitsi ohjelmakysymyksiin saamansa vastaukset niin erilaisiksi, ettei mielekkään ohjelman rakentaminen niiden pohjalta näyttänyt mahdolliselta.

Rihtniemi sai 5.5.70 tehtäväksi selvittää, onko hänen johdollaan aikaansaataavissa hallitus, jonka muodostaisivat maaliskuun vaaleissa menestyneet puolueet muilla suostuvilla puolueilla täydennettynä. Jälleen sosialidemokraatit ja SKDL vastasivat kielteisesti 8.5.70 hallitukseen menoon Rihtniemen johdolla ja samoin teki 13.5.70 keskustapuolue. Rihtniemi oli valmis 13.5.70 muodostamaan vähemmistöhallituksen, mutta kun Tasavallan Presidentti piti enemmistöhallituksen muodostamista välttämättömänä, Rihtniemi katsoi Presidentin vapauttaneen hänet hallituksenmuodostajan tehtävästä.

Tasavallan Presidentti nimitti 14.5.70 ylipormestari Teuvo Auran johtaman virkamieshallituksen. Tarkoituksena oli, että Auran virkamieshallitus istuisi syksyyn asti, mihin mennessä oletettiin poliittisen ilmapiirin selkiintyvän siinä määrin, että parlamentaarisen enemmistöhallituksen muodostaminen olisi mahdollista. Suunnitelmiin tuli kuitenkin muutos, kun kävi selville, että Tasavallan Presidentin virallinen valtiovierailu Neuvostoliittoon heinäkuun puolivälissä ja sen yhteydessä tapahtuva ystävyys-, yhteistyö- ja avunantosopimuksen jatkaminen edellyttivät parlamentaarista enemmistöhallitusta.

Valtioneuvos K-A. Fagerholm saikin 8.6.70 tehtäväksi tutkia, mille pohjalle enemmistöhallitus olisi muodostettavissa. Fagerholmin selvittelyn tuloksen saatua myönteisen vastaanoton vasemmistopuolueiden, keskustapuolueen ja kansanpuolueiden taholta Ahti Karjalainen sai 12.6.70 tehtäväksi muodostaa enemmistöhallituksen.

Keskustapuolueessa ilmenneen oppositionalukkuuden murtamiseksi tarvittiin Tasavallan Presidentin ilmoitus, että hän on valmis nimittämään myös vasemmiston ja kansanpuolueiden varaan rakentuvan enemmistöhallituksen.

Nelisen kuukautta kestäneiden ponnistelujen tuloksena Karjalaisen toinen hallitus nimitettiin 15.7.70.

Karjalaisen hallituksen muodostamisen loppuvaiheissa osoittautui erittäin vaikeaksi tyydyttävän hallitusohjelman sorvaaminen.

Varsinkin sosialidemokraateille tuotti hallitusohjelman hyväksyminen suuria vaikeuksia. Eniten epäilyksiä Sosialidemokraattisen Puolueen ja eduskuntaryhmän taholta esitettiin hallitusohjelman maatalouspolitiikkaa koskevaan osaan, eikä syyttä.

Vaikka nykyinen hallitus on tähänastisista hallituksistamme muodollisesti laajapohjaisin, on se ollut edellisen vaalikauden hallituksia paljon heikompi. LKP:n mukaantulo uutena yrittäjänä osoittautui varsinkin sosialidemokraateille pettymykseksi. Suurimmat vaikeudet kuitenkin hallitusyhteistyössä ja hallituspuolueiden eduskuntaryhmien välillä ovat aiheutuneet SKDL:n (SKP:n) sisällä jo pitkään vallinneesta rikkinäisyydestä. SKDL:n taholta asetettiin muiden hallituspuolueiden kärsivällisyys ensimmäisen kerran koetukselle vuoden 1971 tulo- ja menoarvion käsittelyn yhteydessä. Tämän jälkeen jatkuvaa jännitystä sekä hallituksen sisällä että eduskunnassa on aiheuttanut se, että SKDL sanoutui irti taloudellisen kasvun turvaamiseen tähtäävästä ns. UKK-sopimuksesta.

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä on nähnyt laajapohjaisen enemmistöhallituksen koossapysymisen välttämättömäksi vakaaseen taloudelliseen kasvuun tähtäävän politiikan harjoittamiselle maassamme. Tästä syystä Sosialidemokraattinen Eduskuntaryhmä on joutunut tekemään jopa pitkälle meneviäkin kompromisseja niin hallituksessa kuin eduskunnassakin. UKK-sopimus on myös omalta osaltaan rajoittanut Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän toimintamahdollisuuksia eräiden lähinnä maatalouspolitiikkaa koskevien ratkaisujen suhteen. Näiden ratkaisujen osalta selväpiirteinen sosialidemokraattinen politiikka on saanut väistyä kokonaisuuden edun vaatimuksesta. Toisaalta sosialidemokraattien keskuudessa on ehkä jonkin verran esiintynyt myös tarpeetonta ja aiheetonta itseruoskintaa noudatettuun eduskunta- ja hallituspolitiikkaan nähden.

II. PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Eduskunta hyväksyi 20.5.1970 ns. kriisiajanlain 1. lain väestön toimeentulon ja maan talouselämän turvaamisesta poikkeuksellisissa oloissa.

Hyväksytyn lain mukaan valtioneuvosto saa valtuudet ryhtyä lais-
sa määriteltuihin säännöstelytoimenpiteisiin, milloin valtakuntaa
uhkaavasta sodanvaarasta tai käydystä sodasta, vieraiden valtioiden
välisestä sodanvaarasta tai sodasta tahi vaikutukseltaan näihin rin-
nastettavasta valtakunnan ulkopuolella sattuneesta muusta erityises-
tä tapahtumasta on aiheutunut ilmeinen vaara väestön toimeentulolle,
välttämättömän talouselämän jatkumiselle tai maan taloudelliselle ja
puolustusvalmiudelle.

Lain täytäntöönpanon edellytyksenä on todettu tilanne. Asetus,
jolla laki pannaan täytäntöön vaatii eduskunnan vahvistamisen.

(He 110/69 - Perustuslakivaliokunnan mietinnöt 29/69 ja 5/70)

Eduskunta hyväksyi 23.6.1970 lain kansanedustajan asevelvolli-
suudesta eli lain valtiopäiväjärjestyksen ja edustajapalkkioista
annetun lain muuttamisesta.

Hyväksytyn lain mukaan kansanedustajaksi valitun edustajan
edustajantoimi ei lakkaa sinä aikana kun hän suorittaa asevelvolli-
suuttaan. Edustaja ei kuitenkaan tänä aikana saa palkkiota edustajan-
toimesta eikä päivärahaa.

(He 40/70 - Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 6/70)

Eduskunta hyväksyi 15.9.1970 lain ministereitten lukumäärän
lisäämisestä.

Hallitusneuvotteluissa sovittiin ministereitten lukumäärän lisää-
misestä 16:sta 17:a. Hallitus perusteli muutosesitystä eräitten val-
tionhallintoon liittyvien tehtävien lisääntymisellä. Tällaisina teh-
tävinä mainittiin kauppa- ja teollisuuspolitiikka, kehitysaluepoli-
tiikka, yhteiskuntasuunnitteluun ja opetushallintoon liittyvät teh-
tävät.

(He 62/70 - Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 10/70)

Eduskunta hyväksyi 24.11.1970 ed. Knuuttilan (sos.dem.) lakialoitteen pohjalta muutoksen Suomen hallitusmuodon 6 §:n 2 momenttiin.

Aloite käsitti lisäyksen, jonka mukaan "valtiovallan asiana on tarvittaessa järjestää Suomen kansalaiselle mahdollisuus tehdä työtä, mikäli laissa ei ole toisin säädetty."

Aloite hyväksyttiin yksinkertaisella enemmistöllä ja jätettiin lepäämään yli vaalien, jolloin se tarvitsee, tullakseen eduskunnan päätökseksi 2/3 enemmistön.

(La n:o 1/70 - Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 16/70)

Eduskunta hyväksyi 10.11.1970 Valdemar Sandelinin (sos.dem.) lakialoitteen pohjalta toivomuksen, että hallitus antaisi kunnallisoikeutta koskevan lainsäädännön kokonaisuudistusta valmistelemaan asetetun komitean tehtäväksi samalla tutkia, olisiko kuntien itsehallinto-oikeutta koskevia hallitusmuodon säännöksiä tarpeen tarkistaa, ja antaisi eduskunnalle sellaiset esitykset, joihin tutkimuksen tulos antaa aihetta.

Aloitteen perusteluissa kiinnitetään huomiota hallitusmuodon 51 §:n 2 momentin tulkinnanvaraisuuteen. Se ei nykyisin velvoita lainsäätäjää menettelemään lainsäädäntötyössä siten, että kuntien perustuslain suoja olisi taattu.

(La n:o 5/70 - Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 18/70)

Eduskunta hyväksyi 15.12.1970 hallituksen esityksen laiksi eräistä muutoksista eduskunnan oikeusasiamiestä koskevaan lainsäädäntöön.

Hyväksytyn lain mukaan eduskunta valitsee oikeusasiamiehen lisäksi apulaisoikeusasiamiehen, joka avustaa oikeusasiamiestä ja tarvittaessa astuu hänen sijaansa.

Sosialidemokraattien rinnakkaisaloitteessa esitettiin, että apulaisoikeusasiamiehen sijasta perustettaisiin toisen oikeusasiamiehen toimi, jolloin oikeusasiamiehet toimisivat tasa-arvoisina.

(He 118/70 - Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 30/70)

Eduskunta hyväksyi 22.12.1970 hallituksen esityksen laiksi taloudellisen kasvun turvaamisesta sekä lain eräiden sopimusten tarkistamisen järjestelystä.

Hyväksytty laki on jatkoa kahtena edellisenä vuonna säädetyille vastaaville valtuuslaeille ja on voimassa 1.1.1971 - 31.3.1972.

Lain sisältö vastaa pääperiaatteissaan edellisten vuosien valtuuslakien sisältöä. Se kieltää edelleen indeksiehdon käyttöön oton useimmilla tärkeimmillä talouselämän aloilla, mutta väljentää indeksiehdon sallimista pitkäaikaisissa sopimuksissa. Laki sisältää edelleen huoneenvuokrien valvontamahdollisuudet sekä hintojen säännöstelyn.

Vaikeimmaksi kysymykseksi lain valiokuntakäsittelyn yhteydessä muodostui hintavalvontaa koskeva kysymys. Sosialidemokraattien toimenpiteiden johdosta lain perusteluihin liitettiin seuraava lausuma:

"Viitaten Tasavallan Presidentin 4 päivänä joulukuuta 1970 eräille järjestöille tekemään ehdotukseen työehtosopimuksia ja talouspolitiikkaa koskevaksi kokonaisratkaisuksi sekä niihin periaatteisiin, joita hallitus lakiesityksensä perusteluissa toteaa tarkoituksenaan olevan noudattaa mm. hintavalvontaa suoritettaessa, valiokunta edellyttää, että hintojen säännöstelyä toteutetaan tasapuolisuutta ja kohtuullisuutta noudattaen."

(He 183/70 - Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 35/70)

III. LAKIVALIOKUNTA

Eduskunta hyväksyi 3.3.1970 rikoslain 16 luvun muuttamista koskevan lain. Muu

Muutoksella lievennetään eräiden sotilasrikosten rangaistusasteikoita. Lain muutoksen aiheena voidaan pitää ns. yllytys oikeudenkäyntöjä.

(He 138/69 - II-lakivaliokunnan mietintö n:o 3/69)

Eduskunta hyväksyi 23.6.1970 lain rikoslain muuttamisesta.

Muutoksella täydennetään rikoslakia eräillä rotu- ym. syrjintää koskevilla määräyksillä.

Laki sisältää rangaistusseuraamuksia mm. elinkeinonharjoittajalle tai hänen palveluksessaan olevalle henkilölle, virkamiehelle ja myös julkisen huvitilaisuuden järjestäjälle tai järjestäjän avustajalle, joka harjoittaa toiminnassaan syrjintää rodun, ihonvärin, kansallisen tai eettisen alkuperän taikka uskontunnustuksen vuoksi.

(He 19/70 - Lakivaliokunnan mietintö n:o 6/70)

Eduskunta hyväksyi 16.10.1970 hallituksen esityksen huoneenvuokralain muuttamisesta.

Tämä huoneenvuokralain muutos, jossa vuokralaisen irtisanomissuojaa parannettiin, liittyi vuonna 1969 etujärjestöjen välillä tehtyyn sopimukseen.

Koiviston hallitus antoi asiasta esityksen vuoden 1969 valtiopäiville. Esitys hyväksyttiin, mutta jätettiin perustuslainsäätämisjärjestyksestä johtuen lepäämään seuraaville valtiopäiville.

Auran hallitus antoi asiasta uuden lähes samansisältöisen esityksen kuin lepäämässä ollut Koiviston hallituksen esitys oli ollut.

Kokoomuksen toimesta vastustettiin voimakkaasti vuokralaisten irtisanomissuojan parantamista. Heidän tarkoituksensa oli myös Auran hallituksen antaman esityksen jättäminen lepäämään yli vaalien. Kun kuitenkin hallitusrintaman taholta annettiin ymmärtää, että se tulee viemään lävitse lepäämässä olleen Koiviston hallituksen esityksen, kokoomus lopulta perääntyi. Porvarillisen rintaman turvin kokoomus sai kuitenkin hyväksytyksi lausuman, jossa edellytetään hallitukselta esitystä, joka kaventaissi eräin kohdin vuokralaisten irtisanomissuojaa. Vasemmiston taholta vastustettiin ponnen hyväksymistä.

(He 39/70 - Lakivaliokunnan mietintö n:o 7/70)

Eduskunta hyväksyi 4.12.1970 ns. jumalanpilkkalain 1. lain uskontorikoksia ja kirkollisten järjestysmääräysten rikkomista koskevan lainsäädännön uudistamisesta.

Tämä lakiesitys äänestettiin edellisen eduskunnan toimesta yli vaalien ja lakiesityksen voimaantulosäännökseen tulleen vuosilukuvirheen johdosta esitys jouduttiin katsomaan rauenneeksi.

Auran hallituksen antaman uuden, asiasisällöltään vastaavan esityksen käsittelyn yhteydessä, porvarillinen eduskunta muutti lain sisältöä varsinkin rangaistussäännösten osalta ankarammaksi.

Sosialidemokraattien toimesta koko käsittelyn ajan pyrittiin vapaamielisempään lakiin. Kun lain lopullinen sisältö oli tullut eduskunnan päätökseksi, katsottiin sosialidemokraattien taholta, ettei lain käsittelyä ole syytä eduskunnassa jatkaa ja luovuttiin mahdollisuudesta äänestää laki yli vaalien.

(He 51/70 - Lakivaliokunnan mietintö n:o 9/70)

Eduskunta hyväksyi 27.11.1970 ns. seksilain 1. lain siveellisyyteen kohdistuvien rikosten rankaisemista koskevan lainsäädännön uudistamisesta.

Tällä lainsäädännöllä uudistettiin suurimmalta osaltaan vuodelta 1889 peräisin olevat siveellisyyserikoksia koskevat säännökset. Uudistusten peruslinja kulkee muissa pohjoismaissa omaksutun suuntauksen mukaisesti, joskin kuitenkin jonkin verran vanhoillisemmassa sävyssä.

Valiokuntakäsittelyn aikana hallituksen esitystä muutettiin oikeudenmukaisemmaksi ja vapaamielisemmäksi.

Suurimman erimielisyyden lain käsittelyssä aiheutti ns. suojaikärajan määrääminen. Sosialidemokraattien taholta katsottiin, kuten hallituksen esityksessäkin suojaikärajaksi 15 vuotta kun sen sijaan valiokunnan enemmistö nosti tämän ikärajan 16 vuoteen.

Sosialidemokraattien toimesta kiinnitettiin myös huomiota lain käsittelyssä Ruotsin voimassa olevaan lakiin, jonka mukaan väkisinmakaamiskysymyksessä rangaistus olisi voitu ulottaa myös avioliitossa tapahtuviin väkisinmakaamistekoihin.

Vaikka sosialidemokraattien kaikkia näkökohtia ei lainsäädännön uudistamisessa otettukaan huomioon, voidaan katsoa kokonaisuutta ajatellen lainsäädännön uudistaminen myönteiseksi tapahtumaksi.

Sosialidemokraattien ehdotuksesta eduskunta hyväksyi lain kolmannessa käsittelyssä seuraavan lausuman: "Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa siveellisyyserikoksista erityisesti nuorille rikoksentekijöille tuomittavia rangaistuksia ja tarvittaessa ryhtyy lainsäädäntötoimenpiteisiin lainkäytön yhtenäistämiseksi ja nuorille rikoksentekijöille tuomittavien rangaistusmäärien alentamiseksi. "

(He 52/70 - lakivaliokunnan mietintö n:o 11/70)

Eduskunta hyväksyi 8.12.1970 hallituksen esityksen holhouksen järjestämisestä eräissä tapauksissa.

Lain mukaan kunnallishallitus voi nimetä henkilöitä mm. vähäraaisten, holhouksen tarpeessa oleville, joille ei muuten ole sopivaa holhoojaa saatavissa. Nimeämisen edellytyksenä on, että holhoojiksi nimettävät henkilöt ovat suostuneet tämänlaatuiheen tehtävään. Holhoojalle voidaan tällaisessa tapauksessa suorittaa kunnan varoista kohtuullinen palkkio, jos holhotin varoista tulevaa palkkiota ei ole holhoojan työmäärään ja vaivaan nähden katsottava riittäväksi.

Ellei tällaisia vapaaehtoisia henkilöitä ole saatavissa, tulee kunnan perustaa virkaholhoojan virka, joka voi olla myös useamman kunnan kanssa yhteinen.

(He 96/70 - Lakivaliokunnan mietintö n:o 15/70)

Eduskunta hyväksyi 21.12.1970 hallituksen esityksen mallioikeuslaiksi.

Lain mukaan mallilla tarkoitetaan tavaran ulkomuodon tai koristein esinekuva. Se, joka on luonut mallin tai jolle hänen oikeuten- sa on siirtynyt, voi rekisteröimällä saada yksinoikeuden mallin ammattimaiseen käyttöön.

Laki on vastaavanlainen kuin Ruotsin vastaava laki ja sen valmistelutyö suoritettiin pohjoismaisena yhteistyönä. Laki antaa suojan vain Suomessa rekisteröidyille malleille, mutta kansallinen lainsäädäntö on edellytyksenä alan kansainvälisiin sopimuksiin liittymiselle. Nämä puolestaan takaavat sitten suomalaisen muotoilun kansainvälisen suojan.

(He 113/70 - Lakivaliokunnan mietintö n:o 16/70)

IV. ULKOASIAINVALIOKUNTA

Eduskunta hyväksyi 16.6.1970 kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen.

Hyväksytyn sopimuksen mukaan rotusyrjintä tarkoittaa kaikkea rotuun, ihonväriin, syntyperään tai kansalliseen tai entiseen alkuperään perustuvaa erottelua, poissulkemista tai etuoikeutta, jonka tarkoituksena tai seurauksena on ihmisoikeuksien tai perusvapauksien tasapuolisen tunnustamisen, nauttimisen tai harjoittamisen mitätöi-

minen tai rajoittaminen poliittisella, taloudellisella, sosiaalisella, sivistyksellisellä tai jollakin muulla julkisen elämän alalla.

Sopimusvallat tuomitsevat rotusyrjinnän ja sitoutuvat kaikkiin asianmukaisiin keinoin viipymättä ryhtymään rotusyrjinnän poistamiseen sen kaikissa ilmenemismuodoissa sekä kaikkien rotujen välisen yhteisymmärryksen edistämiseen.

Tämän yleissopimuksen hyväksyminen edellyttää Suomen osalta sitä, että sisäinen lainsäädäntömme siltä osin kuin se ei täytä yleissopimuksen määräyksiä saatetaan sopusointuun sopimuksen kanssa.

(He 12/70 - Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 1/70)

Eduskunta hyväksyi 23.6.1970 Suomen ja USA:n hallitusten välisen atomienergian siviilikäyttöä koskevan yhteistyösopimuksen.

Sopimus liittyy ydinreaktoreiden polttoainehuollon turvaamiseen, koska tällaisia materiaaleja voidaan käyttää hyväksi myös ydinaseiden valmistuksessa. Sopimus edellyttää Suomen käyttävän sopimuksessa tarkoitettuja ydinmateriaaleja yksinomaan rauhanomaisiin tarkoituksiin.

Vastaavat sopimukset Suomi on aikaisemmin tehnyt Ruotsin, Iso-Britanian ja Neuvostoliiton kanssa.

(He 49/70 - Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 2/70)

Eduskunta hyväksyi 30.6.1970 hallituksen esityksen avaruuslennäjäiden pelastamisesta japaalauttamisesta sekä avaruusesineiden palauttamisesta.

Lain mukaan Suomen kansalaisten on havaitessaan, että avaruusaluksen miehistö on joutunut onnettomuuteen tai hätätilaan tai suorittanut pakko- tai tahattoman laskun taikka että avaruusesine tai sen osa muutoin laskeutuu Suomen alueelle tai siihen liittyvälle aavalle merelle, ilmoitettava havainnoistaan viranomaisille ja annettava sellaista apua, minkä hän saattamatta itseään tai ketään muuta vaaraan voi saada aikaan. Myös esineistä, jotka voidaan epäillä olevan peräisin avaruudesta, on ilmoitettava viranomaisille.

Em. toimenpiteistä yksityisille henkilöille aiheutuvat kustannukset korvataan valtion varoista.

(He 30/70 - Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 4/70)

Eduskunta hyväksyi 6.10.1970 Suomen ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välillä ystävyydestä, yhteistoiminnasta ja keskinäisestä avunannosta huhtikuun 6 päivänä 1948 tehdyn sopimuksen voimassaoloajan pidentämistä koskevan pöytäkirjan.

Vuonna 1948 solmittu YYA-sopimus tehtiin aluksi kymmeneksi vuodeksi ja sopimusta jatkettiin vuonna 1955 20 vuodella.

Heinäkuun 20 päivänä 1970 allekirjoitettu pöytäkirja, jonka eduskunta hyväksyi, pidentää Suomen ja Neuvostoliiton välistä YYA-sopimusta kahdellakymmenellä vuodella.

Sekä hallituksen esityksen että ulkoasiainvaliokunnan mietinnön perusteluissa todetaan, että YYA-sopimuksen pohjalta Suomen ja Neuvostoliiton välille ovat kehittyneet hyvät naapuruussuhteet, jotka ovat kansainvälisen politiikan vaihteluista riippumattomia. Sopimuksen jatkaminen perustuu haluun vilpittömästi edelleen kehittää ja lujittaa näitä ystävyyteen, hyvään naapuruuteen ja molempinpuoliseen luottamukseen pohjautuvia suhteita. Sopimus on Suomen ulkopolitiikalle perustavan tärkeä asiakirja.

(He 72/70 - Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 6/72)

V. SOSIAALIVALIOKUNTA

Eduskunta hyväksyi 3.3.1970 uuden työsopimuslain, jonka uudistamista Sosialidemokraattinen Eduskuntaryhmä oli jatkuvasti kiirehtinyt.

Hallituksen esitys tuli varsin myöhään eduskunnan käsittelyyn ja kun hallituksen esitys monessa suhteessa ei tyydyttänyt eduskuntaa, jouduttiin laki käytännöllisesti katsoen kirjoittamaan sosiaalivaliokunnassa uudestaan.

Merkittävimmät valiokunnan tekemät muutokset, jotka sittemmin tulivat eduskunnan hyväksymiksi, olivat:

- N.s. vähimmäispalkkasäännöksen ottaminen lakiin, jonka mukaan "työnantajan on työsopimuksessa tai työsuhteessa noudatettava vähintään niitä palkka- ja muita ehtoja, jotka kyseessä olevasta tai siihen lähinnä rinnastettavasta työstä asianomaisen alan yleiseksi katsottavassa valtakunnallisessa työehtosopimuksessa on noudatettavaksi määrätty."

- Irtisanomissuojaa koskeva säännös, jonka mukaan "työnantaja ei saa irtisanoa työntekijää ilman erityisen painavaa syytä ja vähimmäisirtisanomisaika on palkanmaksun välinen aika, mutta kuitenkin vähintään 14 päivää ellei toisin ole sovittu.

- Toimintamahdollisuuksien lisäämistä työpaikoilla koskevan säännöksen mukaan, "jos työpaikalla on vähintään kymmenen työntekijää, on työnantajan sallittava heidän ja heidän ammatillisten järjestöjensä ruoka- ja muiden taukojen aikana ja työajan ulkopuolella maksuttomasti käyttää tarkoitukseen sopivia työnantajan hallinnassa olevia tiloja työsuhdeasioiden vuoksi tarpeelliseen kokoontumiseen ja järjestötehtävien hoitoon aiheuttamatta häiriötä asianomaisen yrityksen toiminnalle."

- Luottamusmiesten suojaa koskevan säännöksen mukaan "työnantaja on velvollinen korvaamaan sen ansion, jonka työpaikan pääluottamusmies- ja ammattiryhmää tai työosastoa varten valittu luottamusmies menettää työaikana neuvotteluissa työnantajan edustajien kanssa tai toimiessaan muuten työnantajan kanssa sovituissa tehtävissä" sekä että "luottamusmiehen työsopimus voidaan työnantajan toimesta irtisanoa vain, jos niiden työntekijäin enemmistö, joiden luottamusmiehenä hän on, antaa siihen suostumuksen tai kun työ kokonaan päättyy eikä voida järjestää muuta työtä, joka vastaa hänen ammattitaitoaan."

- Lain valvontaa koskevan säännöksen mukaan, sitä "valvovat ammattientarkastusviranomaiset ja ne työnantajien ja työntekijäin yhdistykset, joiden tekemän valtakunnallisen työehtosopimuksen määräyksiä kysymyksessä olevassa työsopimuksessa tai työsuhhteessa muuten olisi noudatettava" ja ammattientarkastusviranomaisten on toimittava kiinteässä yhteydessä näiden yhdistysten kanssa.

(He 228/69 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 33/69)

Eduskunta hyväksyi 24.2.1970 talonmiesten työaikalain. Talonmiesten työaika ei ollut aikaisemmin lailla säännelty.

Hyväksytyn lain mukaan lakia sovelletaan vain sellaiseen talonmieheen, jonka säännöllinen viikkotyöaika on keskimäärin yli 22 tuntia. Keskimääräinen vuotuinen säännöllinen työaika on rajoitettu enintään 42,5 tuntiin viikossa.

(He 233/69 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 31/69)

Eduskunta hyväksyi 3.3.1970 lain työntekijälle maksettavasta erorahasta.

Tämä laki liittyi vakauttamissopimukseen, jonka antamisesta työmarkkinain keskusjärjestöt olivat sopineet.

Laki täydentää irtisanomissuojaan liittyviä korvausmääräyksiä. Lain mukaan maksetaan työntekijälle, joka on menettänyt työpaikkansa sen vuoksi, että työnantaja on taloudellisista ja tuotannollisista syistä joutunut supistamaan työvoimaa tai lopettanut toimintansa ja työntekijän uudelleen työhön sijoittuminen on iän tai muun syyn vuoksi ilmeisen vaikeaa, erikoista erorahaa.

Varat tähän tarkoitukseen kerätään eroraharahastolle työnantajain maksamista palkoista ja tämän rahaston käytössä vuonna 1970 on noin 15,6 milj.mk.

Erorahatapausten määrän lasketaan vuosittain olevan yli 10 000 ja erorahan keskimääräksi arvellaan muodostuvan n. 1.500 markkaa.

(He 238/69 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 34/69)

Eduskunta hyväksyi 3.2.1970 lain erilläänasumisrahan maksamisesta.

Lain mukaan sellaiselle huoltovelvolliselle työntekijälle, joka on ottanut vastaan työvoimatoimikunnan hänelle osoittaman työpaikan sellaisella valtion työmaalla, joka sijaitsee niin etäällä hänen asunnostaan, ettei hän voi päivittäin käydä työssä kotoaan, voidaan työntekijän huollettaville maksaa erilläänasumisrahaa.

Lain säätämisen lähtökohtana oli työttömyystyömailla olevien päivärahakysymys, joka otettiin aikanaan jo Paasion hallituksen ohjelmaan.

(He 237/69 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 27/69)

Eduskunta hyväksyi 4.3.1970 lain kansaneläkkeeseen suoritettavasta tukilisästä ja asumistuesta annetun lain muuttamisesta.

Lain muutoksella kansaneläkkeeseen suoritettavaa tukilisää korotettiin 25 markalla kuukaudessa yksinäisen henkilön kohdalla ja 40 markalla kuukaudessa aviopuolisoiden kohdalla.

Korotuksen jälkeen täysimääräinen tukilisä on 900 markkaa vuodessa yksinäisen henkilön kohdalla ja jos molemmille puolisoille on myönnetty kansaneläke, on heidän yhteinen tukilisänsä täysimääräisenä 1 440 markkaa vuodessa.

Laki tulee voimaan 1.1.1971.

Tämä tukilisän korotus merkitsee kansaneläkelaitokselle vuosittain n. 65 milj.markan lisämenoa. Hyväksyttävän toimeentulon turvaamiseksi tukilisää olisi tullut korottaa vielä vastaavalla markkamäärällä. Kun kansaneläkelaitoksen nykyinen rahoitus tilanne teki tämän mahdottomaksi, hyväksyi eduskunta lain yhteydessä perustelulausuman, jossa edellytetään, että "kysymys kansaneläkelaitoksen rahoitusmahdollisuuksista tutkitaan koko laajuudessaan ja tällöin huolehditaan siitä, että eläkkeiden maksu kaikissa tilanteissa turvataan."

(He 250/69 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 30/69)

Eduskunta hyväksyi 2.6.1970 lain lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta, jonka mukaan lain säännöksiä sovelletaan myös yli 20 vuotta vanhoihin taloihin ja asumistukea määrättäessä otetaan huomioon perheenjäsenten verotettavaa vuosituloa laskettaessa 20 vuotta nuorempien lasten tuloista puolet. Aikaisempi ikäraja oli 18 vuotta.

Laki sisältää myös muita vähäisiä, lähinnä teknillisiä korjauksia.

(He 6/70 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 1/70)

Eduskunta hyväksyi 30.6.1970 lain sairausvakuutuslain muuttamisesta.

Lain muutoksella laajennetaan lain soveltamispiiriä niihin ulkomaille asuviin Suomen kansalaisiin, jotka ovat suomalaisen työnantajan palveluksessa ja maksavat veronsa Suomeen. Lakiin lisättiin säännös avohoidon korvattavan keinomunuaishoidon ottamisesta sairaanhoitokorvausten piiriin ja sairausvakuutuslain mukaisen päivärahan ja sairaanhoitokorvausten hakuaikaa lisättiin aikaisemmasta kolmesta kuukaudesta kuuteen kuukauteen.

Lääkäripalkkioiden sekä tutkimus- ja hoitokustannusten taksojen vahvistaminen siirrettiin kansaneläkelaitoksen vahvistettavaksi kuitenkin siten, että sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa taksojen perusteet.

(He 35/70 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 3/70)

Eduskunta hyväksyi 29.9.1970 hallituksen esityksen poikkeuksista valtakunnallisista työttömyyskassoista ja työttömyyskorvauksista annettuihin lakeihin.

Hyväksytyn lain mukaan työttömyyskassojen päiväavustusmääriä korotettiin 150 päivästä 200 päivään. Vastaava poikkeus tehtiin työttömyyskorvauksia koskevaan lakiin, jolloin päiväavustusmääriä korotettiin 120:stä 17 päivään. Korotetut päiväavustusmäärät olivat lain mukaan voimassa vuoden 1970 ajan.

Samassa yhteydessä eduskunta hyväksyi edustaja Uljas Mäkelän esityksestä seuraavan ponnen: "Hyväksyessään lain eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen työttömien toimeentulossa vielä ilmenevien puutteellisuuksien korjaamisesta."

(He 66/70 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 4/70)

Eduskunta hyväksyi 6.10.1970 hallituksen esityksen invaliidi-huoltolain muuttamisesta.

Muutoksen jälkeen voidaan invaliidihuoltoa harjoittaville yhdistyksille, säätiöille ja laitoksille antaa valtion tulo- ja menoarvion puitteissa ylimääräistä avustusta invaliidihuollon tukemiseen.

(He 61/70 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 6/70)

Eduskunta hyväksyi 13.10.1970 hallituksen esityksen sairausvakuutuslain muuttamisesta.

Lain muutoksella saatiin huomattava parannus äitiyssuojaan kun äitiysrahaa ryhdytään maksamaan tammikuun 1 päivästä 1971 alkaen 72 arkipäivältä aikaisemman 54 arkipäivän asemasta.

Em. muutosta, joka sisältyi jo vuonna 1952 kansainvälisen työkonferenssin hyväksymään suositukseen olivat erikoisesti sosiaalidemokraattiset naiset voimakkaasti vaatineet.

(He 82/70 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 7/70)

Eduskunta hyväksyi 17.11.1970 hallituksen esityksen kansaneläkkeeseen suoritettavasta tukilisästä ja asumistuesta annetun lain, kansaneläkelain, sairausvakuutuslain, työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain ja merimiesverolain muuttamisesta.

Vuoden 1970 alkupuolella edellisen eduskunnan aikana korotettiin kansaneläkkeeseen suoritettavaa tukilisää 50 markasta 75 markkaan kuukaudessa yksinäisen henkilön osalta. Lain voimaantulo säädettiin tapahtuvaksi 1.1.1971.

Nyt hyväksytyllä lain muutoksella korotettiin edelleen tukilisää 25 markalla kuukaudessa ja laki tuli voimaan 1.1.1971. Näin ollen yksinäiset henkilöt saavat tukilisiinsä vuoden 1971 alusta 50 markan korotuksen ja vastaavasti tukilisään oikeutetut aviopuolisot 40 markan korotuksen kumpainenkin.

Lain muutoksien kokonaiskustannukset ovat yhteensä n. 130 milj. markkaa, jonka rahoitus suoritetaan korottamalla työnantajain kansaneläkemaksua 0,5 %:lla.

Edellä mainitun lainmuutoksen yhteydessä oikaistiin työnantajien maksaman sosiaaliturvamaksun epäsuhteiden jakaantuminen lapsilisä-, sairausvakuutus- ja kansaneläkemaksun osalta. Tämä oikaisu suoritettiin erikoisesti sen vuoksi, että lapsilismaksua perittiin työnantajilta enemmän kuin mitä lapsilisiin käytettiin ja vastavasti valtio joutui käyttämään varoja kansaneläkejärjestelmän rahoitukseen.

(He 81/70 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 11/70)

Eduskunta hyväksyi 27.11.1970 hallituksen esityksen merimieseläkelain muuttamisesta.

Hyväksytyn lain perusteella otetaan merimiesten eläkettä määrättäessä huomioon kokonaisansio, kun aikaisemmin merimiesten palkkauksessa olleet erilaiset lisät on jätetty huomioon ottamatta eläkettä määrättäessä. Samassa yhteydessä muutettiin myös merimiesten perhe-eläkettä koskevat säännökset samansuuntaisiksi muun perhe-eläkelainsäädännön kanssa. Yhteensovitus säännöstä muutettiin lisäksi siten, että merimieseläke yhdessä muiden eläkkeiden kanssa on enintään 66 % palkasta.

(He 92/70 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 12/70)

Eduskunta hyväksyi 8.12.1970 hallituksen esityksen maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta.

Muutoksen jälkeen myös poronhoito luetaan maatalousyrittäjien eläkelain piiriin kuuluvaksi. Lakia sovelletaan poronomistajaan tai hänen perheensä jäsenen, edellyttäen että hän joko osallistuu poronhoitotyöhön paliskunnassa tai hoitaa poroja itsenäisesti.

Lainmuutos koskee noin 4 000 poronhoitajaa, joista noin 800 harjoittaa porotaloutta päätoimenaan. Valtiolle tulevat kustannukset laista on arvioitu n. 50 000 markaksi vuodessa.

(He 115/70 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 16/70)

Eduskunta hyväksyi 12.12.1970 hallituksen esityksen muutoksista sotilasvammalain säädäntöön.

Lain mukaan sotilasvammalainsäädännössä olleet eläkkeiden tarkistamisperusteet, jotka aikaisemmin ovat määräytyneet samalla tavalla kuin valtion viran- ja toimenhaltijain eläkkeiden tarkistus, muutettiin nyt tarkistettavaksi työeläkelakien mukaisen palkkaindeksin mukaan. Tämä indeksi on edullisempi sotilasvammalainsäädännön piirissä oleville kuin aikaisempi tarkistusjärjestelmä.

Samassa yhteydessä korjattiin myös eläkkeiden jälkeenjääneisyys. Eläkkeet olivat jääneet vuoden 1962 tasosta jälkeen noin 15 %. Myös sotavankeudessa olleet ja siellä vammautuneet saatettiin nyt lain piiriin. Lakiin tehtiin lukuisasti myös muita pienempiä parannuksia.

Lain muutos tulee voimaan 1.10.1971. Lain vuosittaiset kustannukset tulevat olemaan noin 26 milj.markkaa.

(He 159/70 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 18/70)

Eduskunta hyväksyi 21.12.1970 hallituksen esityksen sairausvakuutuslain muuttamisesta.

Lain mukaan hallitukselle annettiin mahdollisuus korottaa alinta sairausvakuutuspäivärahaa palkkatason nousun mukaisessa suhteessa. Sen sijaan lainmuutos edellyttää, ettei samalla perusteella voida korottaa sairauspäivärahan enimmäismäärää 31.12.1970 jälkeen.

(He 171/70 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 20/70)

Eduskunta hyväksyi 15.1.1971 hallituksen esityksen kotiuttamisrahalaiksi.

Lain mukaan vakinaisesta palveluksesta kotiutettavalle voidaan suorittaa valtion varoista kotiuttamisrahaa varattomuuden, vähävaraisuuden tai työpaikan puuttumisen taikka muun syyn vuoksi, jos kotiutettava on vailla riittävää toimeentuloa.

Kotiuttamisrahan määrä on 150 markkaa ja sen myöntää hakemuksesta sosiaalilautakunta.

(He 164/70 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 22/70)

VI. MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNTA

Eduskunta hyväksyi 3.3.1970 lain kotimaisen sokerituotannon turvaamisesta.

Laki on lähes samansisältöinen voimassa olleen sokerilain kanssa, joka edellyttää kotimaisen sokerituotannon omavaraisuusasteen noin 20 %:ksi kulutuksesta.

Voimassa olleen lain mukaan valtion varojen tarve sokerituotannon tukemiseen on ollut n. 28 milj.mk vuodessa ja vuoden hyväksytyn lain mukaan varojen tarve saattaa nousta 28,75 milj.markkaan vuodessa.

(He 260/69 - Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 76/69)

Eduskunta hyväksyi 3.3.1970 lain lypsylehmien määrän vähentämisestä maksettavista palkkioista.

Tämä "lehmäntappolaki" on voimassa vuoden 1970 ajan ja voidaan lain mukaan maksaa valtion varoista palkkiota lypsylehmien omistajalle, joka sitoutuu myymään teuraaksi kaikki omistamansa lypsylehmät ja luopumaan maidon tuotannosta seuraavan kolmen vuoden ajaksi.

Lain soveltamissäännöksessä mainitaan, että valtioneuvostolla on valta määrätä ne ajanjaksot, joiden aikana sopimuksia voidaan tehdä ja sopimuksissa edellytetyt teurastukset suorittaa.

Lain säätäminen liittyy maataloustuotannon ylijäämien vähentämiseen.

(He 256/69 - Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 75/69)

Eduskunta hyväksyi 24.11.1970 ed. Arvo Ahosen (sos.dem.) tekemän lakialoitteen pohjalta toivomuksen, että hallitus kiireellisesti valmistuttaa ja antaa eduskunnalle metsänhoitoyhdistyksiä koskevan lainsäädännön uudistamista tarkoittavan esityksen.

(La 254/70 - Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 3/70)

Eduskunta hyväksyi 21.12.1970 hallituksen esityksen maataloushallinnon uudelleen järjestelystä.

Hyväksytyn lain mukaan maataloushallitus ja asutushallitus lakkautetaan 1.3.1971 ja muodostetaan yhteinen maatilahallitus, joka keskitetysti hoitaa aikaisempien virastojen toimialaan kuulu-

neet tehtävät. Toiminta keskitetään myös piirihallintotasolla ja kuntiin muodostetaan erilliset maatalouslautakunnat, joka paikallisena toimielimenä hoitaa maataloushallintoa. Lautakunnat tulevat korvaamaan aikaisemmat kuntien asutuslautakunnat. Maatalouslautakuntien tehtäväpiiriin kuuluu mm. maatilatalouden sekä maatilatalouden rakenteen seuraaminen toimialueellaan sekä aloitteiden ja esitysten teko. Maataloustuen jako- ja valvontatehtävät siirtyvät myös kunnallisille maatalouslautakunnille.

(He 107/70 - Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 29/70)

Eduskunta hyväksyi 21.12.1970 hallituksen esityksen eräistä poikkeuksista maataloustulon vakaannuttamisesta annettuun lakiin.

Lain mukaan, joka liittyy vakaan taloudellisen kehityksen turvaamiseen ja kokonaisvaltaiseen ratkaisuun, tarkistetaan tavoitehintatasoa tammikuun alusta 1971 3,50 prosenttia ja toisen kerran syyskuussa 1971 1,75 %. Viljelmäkoon mukaista hintapoliittista tukea tarkistetaan myös eri kokoisilla viljelmillä 5,3 prosentilla.

Laki on voimassa 31.3.1972 saakka.

(He 188/70 - Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 32/70)

VII. SIVISTYSVALIOKUNTA

Eduskunta hyväksyi 23.6.1970 lain kansakoululain muuttamisesta.

Lain mukaan asetuksella voidaan säätää yhdessä opetettavan ryhmän oppilasmäärän asteittaisesta alentamisesta kolmeenkymmeneen-kahteen oppilaaseen.

(He 22/70 - Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 4/70)

Eduskunta hyväksyi 30.6.1970 lain korkeakoulustipendeistä annetun lain muuttamisesta.

Lakia muutettiin niin, että tutkimusstipendit osoitetaan niille korkeakouluille, joissa voidaan suorittaa lisensiaatin tutkintoon ja tohtorin arvoon oikeuttavat opinnot, näiden korkeakoulujen opiskelijamäärien mukaisessa suhteessa, eikä niin kuin nykyisin suoritettujen lisensiaatin tutkintojen ja hyväksyttyjen väitöskirjojen lukumäärän mukaisessa suhteessa.